

A BEVÁNDORLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street
New York City
Előfizetési díj:
Egész évre New Yorkban \$3.00
A vidéken 2.50
Egyes szám ..... 3c.

MEGJELEN KÉTSZER HETENKINT: KEDDEN ÉS
PÉNTEKEN.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

Editorial Rooms:
327 East 13th Street
New York City
Subscription:
Per annum, in N. Y. City \$3.00
United States and Canada 2.50
Single copy ..... 3 cts.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

IV. Évfolyam. 51. szám. NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, PA., 1907. JUNIUS 25-én

IV. Year. No. 51.

HOCK BERLINBEN

FELOLVASÁSA: KIRÁLYSÁGUNK ÉS ALKOTMÁNYUNK.

Hock János *Magyarországon élő* magyar pap. Kovács Lajos, Kovács Kálmán, Csernyiczky, Szepessy, Csutoros és a többiek *Amerikában élő* magyar papok. Az utóbbiak nincsenek semmi tekintetekhez kötve. Szívük sugallatát, magyar hazafiságukat követhetik mindenben. Mégis jubiláltak. Mégis menesztettek hódoló táviratot — Bécsbe.

Hock Jánost ugyanis mint Magyarországon élő papot, ugyanis mint magyar törvényhozót igenis kötik bizonyos tekintetek. Mégis, mikor a berlini magyarok meghívták őt egy koronázási ünnepségre, nem tömjénezni ment oda, hanem feltárni az igazságot. Lessék el az amerikai magyar papok Hock Jánostól a férfias megnyilatkozás módját. Oktatásukra adjuk a derék papnak és kiváló képviselőnek beszédjét:

Törvényes alapokon nyugvó béke helyett mi nemcsak külellenségeinkkel, hanem saját dinasztiainkkal is majdnem állandóan harcban álltunk, — mondá Hock, — Ezért oly szomorú a mi történelmünk! Siralmas helyzetünket még Voltaire is felismerte, mert históriánkat így jellemezte:

— Mindazon népek között, melyek a történelemben szemünk előtt felvonulnak, talán egy sem volt még szerencsétlenebb a magyarnál!

De a legszomorubb, hogy ezen szabadságharcok, melyeket nemzeti jogokért s alkotmányért kényszerültünk megvívni, a magyar nemzetet a külföld szemében összeférhetelen rebellis természetű népfajjává tették. Míg a többi népek szabadságküzdelméi dicsőséget, elismerést arathattak az idegen népek között is, addig mi élet-halál harcainkat mindig a lázadásnak és a királyság intézménye ellen való pártütésnek terhelttségével küzdöttük végig.

Közjogi viszonyunknak félreértéséből lassanként egy reánk nézve hátrányos európai előítélet származott. A personal unio szokatlan államformája még az államjog tudósait is zavarba hozta. Nem tudták megérteni, hogy egy fején két külön korona is megfér. Hogy Magyarország örökös szerződésen létkötötte ugyan magát a Habsburg dinasztiahoz, de közjogi különállását ez az ország mindig fenntartotta. Szerződést kötött a dinasztiajával, de a többi örökös tartományok-

kal reálunióban, állami egységben soha össze nem olvad.

E különleges közjogi helyzetünk sok jóhízemű félreértésre adott már okot. Azért kell e kiegyezés jubiláris ünnepségén a külföld szem elé is tisztán állítani a mi évezredes alkotmányunkat, amely nem oktrojált, vagyis királyi kegyből ajándékozott papirosalkotmány, hanem történelmi alapon kifejlődött szilárd közjogi állapot.

Magyarország független és szabad állam volt mindig. Még akkor is, midőn e jogi állapotának tényleges biztosítására nem rendelkezhetett a szükséges anyagi hatalommal. A mi alkotmányunk tehát történelmi alapon fejlődött ki, csak úgy, mint Angliáé, mert a mikor ez a törzs-szerkezetű nemzet egységes lett, minden egyes tagjának jogviszonyát a hatalomhoz, valamint a hatalomnak jogviszonyát is a nemzethez államjogi biztosítékok alá helyezte.

Nálunk a nemzeti kristályosodás nem egy pont körül keletkezett. Tehát nem is a királyi tekintély körül rakodott le, hanem a királyság, mint a magyar alkotmány betetőző intézménye a nemzeti akaratból nőtt ki.

Igazolhatjuk ezt legrégebbi alaptörvényünkkel, a pusztaszeri vérszerződéssel. Őseink bölcsessége már ekkor belátta, hogy a széteső törzseknek szükségük van egy összefoglaló államfőre, aki a harcot is egységesen vezeti és a nemzeti élet fejlődésének is egységes irányt adhat. Ezért emelték fejük fölé pajzsukon Árpádot, hogy ezzel is jelezzék önkéntes alávetettségüket s egyuttal azt is, hogy a vezéri hatalom tőlük eredt.

Szent István alatt a magyar nemzet elfogadta a nyugoti államformát, vagyis a királyság intézményét, amely biztosította a nemzeti összetartozás erőteljességét, de felállította egyuttal azt az évezredes közjogi rendet is, amely a király és a nemzet illetékességi körét világosan megszabta és a hatalmat a nemzet és a fejedelem között megosztotta.

Igy lett Magyarország már az első királya alatt nemzeti állam. Nálunk tehát a királyság nem az államéletnek az alapja, hanem csak annak csúcspontja, betetőzése.

Ezt jelképezi a budai királyi palota, melynek legmagasabb pontján az épület vonalai mintegy összefutnak, hogy magasba emeljék

a koronát.

Csakis azért tudott a magyar állam egy ezred évig minden nehéz megpróbáltatás mellett fennállani, mert olyan bölcs alkotmánya volt, hogy a hatáskörökét a nemzet s a király között világosan tisztázta, helyesen és arányosan megosztotta. A közhatalom kezelését csak biztosítékok mellett tette le a király kezébe. Módot nyújtott ezzel, hogy királyságában megvédelmezhesse az egész nemzetet a középkori főnemesség és főpapság oligarchiájával szemben, de hogy ez a királyi hatalom zsarnoksággá ne fajulhasson soha, viszont vele szemben is szervezte a nemzetet, amely országgyűléseiben mindig megvédelmezhetette a közzabadságot. Sőt e jogát az arany bulla záradékába, amely az angolok magna chartájával csaknem egyidejű, törvénybe is iktatta. Ily fegyveres ellenlási joggal kívülünk egyetlen nemzet se biztosította királysága ellen alkotmányát.

Az 1222. évben kiadott aranybulla záradéka ugyanis szóról-szóra így hangzik:

„Ha pedig mi, vagy utódaink bármelyike, bármikor ezen rendelkezéseink ellen vétenei akarnának, ezen levél erejénél fogva, minden hűtlenségi vétek nélkül, álljon szabadságukban úgy a püspököknek, mint más uraknak és az ország nemeseinek összesen és egyenként, jelenleg és a jövőben, nekünk és utódainknak ellentmondani örökre.“

Ez a záradék törte ki a magyar alkotmányból a királyi önkény fullánkját. És ez I. Lipótig benne is volt minden koronázási hitlevélben, de ekkor egyoldalulag törölték, minthogy ezidőben Magyarország alkotmányát elnyomták, jogait és szabadságbiztosítékait mind felfüggesztették.

Büszkén mutathatunk tehát történelmünkre, hogy a mi alkotmányunk fejlődésének gerince mindig a közzabadság eszméje volt. De ezzel párhuzamosan látjuk fejlődni korszakonként egyuttal azt a dualizmust is, amely mindenkor a personal unio alapján, különböző országokat kapcsolt össze egy uralkodónak jogára alatt. Még az Árpádok alatt egységes volt a király és a nemzet politikája, ugyanarra, hogy egymástól fogalmilag és érzelmileg sem voltak különválaszthatók.

Ekkor volt teljes a mi monarchikus államformánkban az alkotmányos egység. Mert az ilyen egységnek nem pergamentre kell írva lenni, hanem a szivekben gyökeredzeni. Ez nem lehet csupán kötésen alapuló szerződés, hanem egy benső érzelmi összeforradás. Csakis így lehet a király a faji erőnek és a nemzeti egységnek a megszemélyesítője. A honpolgárság pedig csak ekkor lesz egy-egy élő tagozatává a részekre omlott nemzetnek.

Az Árpádok kihalásával veszi kezdetét királyságunkban a családi politika különválása a nemzeti politikától.

Már az Anjouk alatt megjelenik az első personal unio: a külön magyar és a külön lengyel királyságban. De a hatalmi súlypontot még akkor királyaink is Magyarországra vetették. A második personal unio már a német császárság koronáját egyesíti a magyar királyi koronával, mert Zsigmond már egy időben volt magyar király és római császár. De Zsigmond még nemzeti királynak vallotta magát, hatalmi súlypontját Budára helyezte. A német birodalmi címer mellé a magyart is kifüggesztette és inkább akarta német tartományait magyar befolyás alá juttatni, mint megfordítva.

A harmadik personal unio az első Habsburg-házból származó királyunk, Albert alatt volt, aki együtt országolta az örökös tartományokat, a cseh és a magyar királyságot. Őseink rögtön megéreztek a veszélyt, amely állami önállóságunkat fenyegette és védekezni kezdtek az idegen királyság ellen. Törvényes biztosítékot kerestek, hogy a király Magyarországon lakjék, udvara és családi köre magyarrá legyen és ide helyezze hatalmának súlypontját.

A negyedik personal unio V. László alatt volt, aki osztrák herceg, cseh király és magyar király volt egy személyben. Már Ulászló alatt az osztrák uralom elveszett, de a cseh-magyar királyság továbbra is fennállott. Ekkor született meg a magyar politikában legelőször a nemzeti párt és a nemzeti irány, amely évszázadok óta állandóan küzd az ország önállóságával szembehelyezkedő családi politikával.

E két irány küzdelme a mohácsi gyásznapiig tartott. Az egységes magyar állam ekkor szakadt legelőször részekre. A szakadásnak következménye pedig Magyarországnak családi birtokként való kezelése és területének megeseonkítása volt. Első Ferdinánd volt az első király, aki már nyelvünket nem beszélte. Utána pedig három évszázadon keresztül állandóan harcban állott hazánkban a királyi erőszak és a magyar közjog. A folytonos viszálynak új szerződéssel akart véget vetni a nemzet és a király, amikor 1723-ban megkötötték a pragmatika szankciót, ez volt a mi első kiegyezésünk, amely szintén kétoldalu szerződés a király és a nemzet között.

Mi elismertük benne a Habsburg-ház örökösödési jogát, amelyet később a női ágra is kiterjesztettünk. Feladtuk tehát törvényes királyválasztási jogunkat. *De csakis ezt és semmi más egyebet.* Ez az örökösödési jog azonban a királyságnak semmivel sem adott nagyobb hatalmat, mint amilyen nemzeti királyainknak volt a szabad királyválasztás idejében. Viszont a Habsburg-ház elismer-

te Magyarország önállóságát és alkotmányos szabadságát. Ezért országunk rendjei saját elhatározásukból törölték a fegyveres ellenállási jogot. Ez az oka, hogy ettől fogva minden királyi hitlevélből az aranybulla záradékát kirekesztették. De ezt az alkotmánybiztosítékunkat sem adtuk fel ingyen. Helyébe tettük a királyi esküt. Világosan láthatjuk tehát, hogy a mi nemzeti küzdelmeink mindig csak alkotmányharcok voltak és nem lázadások a dinasztia ellen, mert jogigényeinknek mindig törvényes alapjuk volt. Nem ismeri az a magyar természetet, aki nemzetünket illojális nemzetnek tartja. Ellenkezőleg! Nincs dinasztikusabb nemzet a magyarnál. Mi még azt a koronát is, amely a királyi hatalmat nyújtja, nem egyszerű jelvénynek, hanem szent ereklyének tekintjük, a vallási kegyelet rajongásával vesszük körül szentséges személyét annak, akit Szent István koronája a tömeg fölé emel. Nincs rá példa a világtörténelemben, hogy egy nemzet védtelen királyának lábai elé önként letegye a kivont fegyvert, mint a hogy a magyar nemzet letette egykor Imre királya előtt.

Királyi hűségét a magyar nemzet már a Habsburg-háznak is bebizonyította sokszor. Válságos pillanatokban mindig kaphatók voltunk. A magyar nép vérét és életét szívesen áldozta fel a trón megmentéséért. mihe-lyest alkotmányos sérelmeinek orvoslását csak kilátásba helyezték.

Még 48-ban is csak akkor nyultunk fegyverhez, midőn szentesített törvényeink visszavonásával állami függetlenségünket veszélyeztetve láttuk. Igaz, hogy végső eredményében ekkor az erőszak győzött a jog fölött. De győzelme nem lehetett tartós, mert egy formai elnyomatás szolgátságában a királyi hatalom bebizonyosodott, hogy minden elnyomatás két rabszolgát teremt. Az egyik, aki a lánczot hordja, a másik, aki a lánczot tartja. Az abszolutizmus tarthatatlanságát nemcsak mi éreztük, hanem belátta királyunk bölcsessége is.

Február 17-én pedig leiratot intézett az országgyűléshez, mondván:

— Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy Magyarország alkotmányát helyreállítsuk és e czélból a magyar felelős miniszteri kormányt megalakítsuk.

A Ház erre megszavazta a költségvetést, az ujonczokat és kormányzási ajándékul megvette a gödöllői uradalmat. Ezek után pedig mind a két fél készült a koronázásra.

Julius 5-én fogadta a király az országgyűlés mindkét házát, kik bemutatták neki a hitlevelet. Az ország nevében a primás lépett a trón elé. Átadta a hitlevelet és felkérte a felségeket, hogy engedjék magukat megkoronáztatni. Másnap újra fogadta a két ház küldöttségét a király. A trónemelőnyen állott a királynéval együtt. A primásnak visszaadta a hitlevelet, hogy azt cikkelyezzék be és kijelenté:

— Az nem lehet, hogy mit őszinte egyetértéssel a nemzet és király megalkottak, ne legyen állandó.

A királyné is elfogadta a koronázást, mondván:

— Kész örömmel teljesítem a nemzet óhaját, — mert ez az enyémmel is találkozik.

A kiegyezésnek záróköve a koronázás volt. Ezt jun. 8-ikára tüzték ki — ezelőtt 40 évvel.

A megelőző napon felesküdtek az új koronaőrök és a kormányzási jelvényeket a szent koronával együtt a templomba szállították.

Junius 8-án — hajnalban — 21 ágyulövés

jelezte a Gellérthegyről a nagy napot. Reggel fél hatkor már megnyitotta az elnök az országgyűlést. Pont 6-kor vonultak fel a két ház tagjai a koronázáshoz. Hétkor indult az udvar a Mátyás-templomba, ahol jelen voltak a főhercegek, nagykövetek, külföldi udvarok külön képviselői, élükön a pápai nuncziussal, továbbá a világlapok rajzoló és tudósítói. A király lóháton ült, a királyné pedig 8 fehér lovas diszhintóban ment a templomba.

A Szentélyben a király rátette a kezét a Szent Evangéliumra és térdén állva megesküdött. Megesókolta a keresztet és felvette Szent István palástját. Ezt követte a felkenés. Ezután a primás kezébe adta az ország kardját és a király néhány vágást tett vele. Azután letérdelt és megkoronázták. Kezébe adták a jogart és az aranyalmát. Harangzugas és ágyudörgés mellett ment vissza a trónra. Következett a királyné megkoronázása, akinek vállait érintették a szent koronával.

Ekkor a templomból kifelé indult a koronázási díszmenet, amelyben a király, fején a szent koronával lovagolt. Gyönyörű szép nyári nap volt és a fényes menet a Lánchídon át az Eskü-térre ment. Itt tette le I. Ferencz József az esküt a magyar alkotmányra. Innen átmentek az egész Lánchídtérre, ahol a király fehér lován felugratott a koronázási dombra — ahol a világ négy tája felé megtette a szokásos kardvágásokat, ezzel jelezvén, hogy az ország területi épségét bármely oldalról jövő támadóktól megvédelmezi.

Nyílt diplomáciai titok, hogy 1870-ben az Andrássy-féle magyar kormány ellentállásán tört meg Beust gróf francia szövetsége. Beust külügyminiszter, akiről Bismarck azt mondta: Ha tehetné, szegyet verne a fejünkbe. Már 1869-ben meginterpelláltatta a kormányt a Reichsrathban s egy osztrák képviselő így nyilatkozott:

— Azt hiszem, hogy Ausztria Franciaországnak természetes szövetségese.

Beust pedig nyíltan kimondotta:

— Minek tagadjam. Nagyon jó és barátságos viszonyban vagyunk.

1868-ban pedig egyenszen visszautasította a felajánlott porosz szövetséget és kereste az összeköttetést a délnémet államokkal. Ha Andrássy minden befolyást latba nem vet: belesodortattunk volna mi is egy kalandos háborúba a 67-iki megtorlás rögeszméjéért. De a király Andrássy semlegességi politikáját fogadta el és ezzel államaít is megmentette egy nagy átalakulás rázkódtatásaitól.

A belügyekben pedig a magyar befolyás érvényesülése buktatta meg a Hohenwart-féle miniszteriumot, amely a dualizusból federációt akart csinálni s a német tulsulyt szláv tulsulylyá akarta változtatni.

Hogy ez a kölcsönös bizalom 40 év alatt bizonyos hullámzásoknak volt alávetve, azt megtagadni csak a történelmi tények elferdítésével lehetne. Minthogy azonban a kiegyezés megtanított rá, hogy az őszinteség a legjobb politika, ne hamisítsuk meg tehát az élet igazságait képmutatással.

Kétségtelen, hogy a régi verőfényes békét újabb időben bizonyos felhők homályosították el, amelyeknek félreértéseit ismét csak a hagyományok összbiróalmi politikájának felébresztésében kell keresnünk. Abban a megcsontosodott centralista irányzatban, amely feledni nem tud és tanulni nem akar.

De meg kell találni az érzelmi közösséget a király és a nemzet között. Mert ma már

HIZSNYAY JÁNOS úr

Connecticut állambeli Danburyben fel van jogositva előfizetések felvételére és nyugtázására. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

nincs többé zsoldos hadsereg, hanem a nemzeti ideálok öntudatától áthatott védkötelettség. A nemzeti politika széles alapjain tehát legbiztosabban áll ma már a királyi trónus. Sem külső vihar, sem szociális földrengés azt el nem söpörheti, a sorsa egygyanazonos a nemzetével. DE HA A NEMZETI ÉLETET AKARJÁK A KIRÁLYI ELŐJOKOGRA FELÉPITENI ÉS NÉPMILLIÓKNAK KELL ALKALMAZKODNI TISZTÁN DINASZTIKUS HAGYOMÁNYOKHOZ, AKKOR ÉLÉRE ÁLLITJUK A PIRAMIST. EGY LEHELLET IS FELDÖNTHETI.

Ez volt Hock Jánosnak a felolvasása a berlini magyarok koronázási ünnepségén egy katonai állam fővárosában.

A szabadság hazájában, Amerikában a magyar papok egy része másképp ünnepelt. ŐK NEM A NÉPET AKARTÁK AZ ÜNNEPEL FELEMELNI, DE ÖNMAGUK KIVÁNTÁK A FÖLDIG MEGHAJOLNI. Mi nem tudjuk, hogy miért. Ők bizonyára tudják.

PÁRTOS PATIKÁJA

igazi magyar gyógyszerár

160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.

Telefonszám: 4288 Orchard.

Orvosságokat magyarországi módszer szerint készit.

Telefon utján is megrendelhetők.

Az Egyesült Államokban egyedüli elárúsítója

A Szent Bernát keserű eszenciának, biztos szer gyomor bajok, főfájás és idegesség ellen.

Ára: 1 palack 1 dollár, 3 palack 2 dollár 75c.

Pósta utján is megrendelhető.

Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.

Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.

A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyar lakta helyén.

Aki a Szövetség tagjává akar lenni, irjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz. 305 Century Building, Cleveland, O.

THE RISING SUN BREWING CO.

Csehországi módon készülő sör

A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézharmatos cseh komlóból főzik.

FELTETLENÜL JOBB BARMILY

IMPORTALT SÖRNEL.

ELIZABETH, N. J.

POTMESIL ISTVÁN úr

képviseli South Bethlehem és környékén a Bevándorlót. Előfizetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

Magyarok Amerikában

A BRIDGEPORTI UJSÁG OLVASÓI-NAK. Lapunk előző számában jelentettük már, hogy a *Bridgeporti Ujság* a *Bevándorlóba* olvadt. Már lapunk előző számát megküldtük a *Bridgeporti Ujság* összes előfizetőinek, akik ezentul mindaddig díjmentesen fogják kapni a *Bevándorlót*, míg előfizetésük a *Bridgeporti Ujságra* le nem jár.

AZ EMBERSZERETŐ FŐKONZUL. Oly gyakran volt alkalmunk konzuloknak botrányos viselkedését szóvá tenni, hogy most csak annál nagyobb örömről szolgál egy főkonzullal szemben igaz elismerésünknek kifejezést adhatni. Hoening O'Carroll báró new yorki főkonzulról van szó. Hoening báró a magyar munkások dolgában dicséretes módon eltér a gyakorlattól, amelyet eddig nemcsak a new yorki főkonzulátusban, hanem a washingtoni nagykövetségben is folytattak. Hengelmüller báró, a mikor néhány év előtt West Virginiában rabszolgaságban élő magyarokra irányítottuk a figyelmét, a kényszernek engedve kiküldött ugyan egy hivatalnokot, ezt el is csapta, mikor rábizonyítottuk, hogy a jegyzőkönyvet meghamisította, de a magyarokat meghagyta nyomorukban. Így történt ez Grivicie ur alatt a pensacolai magyarokkal is. Hoening báró jött, úgy látszik, új érát jelent. Mutatja a következő eset: West Virginia állambeli Prudencen a Prudence Coal Company bányáiban sok a magyar munkás is. Legutóbb tizenhatan dolgoznak ott. Hítvány bánásmódban részesülnek. Testi épségük biztosításáról nem gondoskodik senki. Két magyar ember lábát amputálták, az egyik bele is halt a műtétbe. Tudja Isten hányan pusztultak volna el, ha Horváth Józseffel meg nem esik egy borzalmas szerencsétlenség. Honfitársunknak kezén ugyanis a robbanó dinamit az izmokat, ereket, inakat teljesen elpusztította. A lelketlen bányorvos, hogy a komániát a felelőség alól felszabadítsa, bekötözte az agyonnyomoritott kezét s azután Horváth Józsefet, akinek még hátralékos munkabérért sem fizették ki, kocsira ültették és ideküldték New Yorkba. Siralmas állapotban érkezett ide s azonnal dr. Kozma Arthur orvos honfitársunkhoz sietett. Kozma doktor megadta a gyors segélyt, majd a kórházba szállította a szerencsétlen embert, végre pedig a botrányos esetről jelentést tett a new yorki főkonzulnak. Hoening O'Carroll báró azonnal hajlandónak nyilatkozott arra, hogy Horváthot a sajátjából gyógykezelési és ügyének, valamint a többi magyar ügyének megvizsgálására megbízható embert küld ki Prudencebe, hogy a megkárosultak jogait megvédje. Igaz, hogy a főkonzul kötelességet teljesít, de eddig a konzulátusban a magyarokkal szemben oly ritkán gondoltak a kötelességteljesítésre, hogy mi szinte kötelezve érezzük magunkat arra, hogy Hoening báró emberséges magatartását köszönettel nyugtázzuk.

KISS JÓZSEF JUBILEUMÁHOZ. Megirtuk annak idején, hogy hazánk egyik legelőkelőbb élő költője ősszel üli meg írói munkálkodásának negyvenedik évfordulóját. Ez alkalomból a neves költő a legbecsesebb ajándékot *Loew N. Vilmos* new yorki honfitársunktól fogja kapni. Loew ur, aki Petőfi fordításaival nagy érdemeket szerzett a magyar irodalom körül, *Kiss József* jubileuma

alkalmából lefordítja angolba és a nyilvánosságra hozza ennek csudaszép balladáit. Erre az irodalmi eseményre már most felhívjuk az amerikai magyarság és a hazai körök figyelmét.

LAPUNK SZERKESZTŐJE S A MENHÁZ. Mult hétfőn Somlyó Arnold elnöke alatt ülést tartott a new yorki magyar menház igazgatósága. Somlyó ur az elnöki székből kijelentette és jegyzőkönyvbe foglaltatta, hogy az igazgatóság tudja, mikép lapunk szerkesztőjével szemben tanusított viselkedése indokolatlan volt, hogy a tévedést belátja, mélyen sajnálja és egyhangú választással azt jóvá tenni igyekszik. Majd a következő levelet menesztette lapunk szerkesztőjéhez: „Becses tudomására hozom, hogy a new yorki magyar segélyegylet június 17-én tartott ülésében Dr. Horn F. ur ajánlatára a rendes tagok sorába felvétellett. Teljes tisztelettel, *Steinberger*, titkár.“

MIKOR A TISZTELETES UR SZELLEMESKEDIK. Megirtuk annak idején, hogy Kuthy Zoltán new yorki esperes, aki, mint részvétellel értesülünk, most nagybeteg, a *Carpathia* hajó tisztjeinek tiszteletére vascorát adott. Ezt a hírünket *Hankó* tiszteletes ur, aki a Reformátusok lapját szerkeszti, átvette és a következő „szellemes“ megjegyzéssel toldotta: „Mi erre csak azt feleljük, hogy igen szép a vendégszeretet, különösen, ha annak árát Magyarország fizeti meg. Megjegyzésünk erre csak az, hogy az amerikai magyar ref. papoknak nemcsak prédikálniok kell a mértékletességet, hanem cselekedniök is kellene.“—*Hankó* ur a nem csatlakozott református lelkész csoportnak egyik tagja. E csoportnak elvi álláspontját mi is megosztottuk tudvalevőleg. Roszul állhat azonban azoknak a szénája, akik elvüknek érvényesítésére a legkicsinyesebb személyeskedésre adják magukat. Ezen a téren mi a tiszteletes urat nem követhetjük. Itt elválnak az utaink. *Mi önzetlenül* küzdöttünk *Hankó* ur pártjának érdekei mellett. De nem haladhatunk továbbra is egy uton azzal a párttal, amelynek vezérembere még a magánlakásban gyakorolt vendégszeretetet is személyes csipkedésre használja fel a nagy nyilvánosságban.

AZ ÖNKÉPZŐK NAGYNAPJA. Tegnap, hétfőn a new yorki önképzőknek nagy napjuk, illetve estéjük volt. Nagygyűlést tartottak abból az alkalomból, hogy megválasztott disztagjuknak, báró Hoening O'Carroll főkonzulnak átadták az oklevelet.

MEGGYILKOLT MAGYAR. Ohio állambeli East Toledoban a minap éjjel rémes módon meggylkolták *Singlár József* magyar kocsmárost. *Singlár József* már régebbi idő óta betegeskedett, a felesége ráunt a beteg emberre es előbb volt bartenderével, *Kiss Péterrel*, majd *Lörík Ferenczcel* szürte össze a levét. *Singlár* a végzetes éjjel korán pihenőre tért. A felesége vele együtt feküdt az ágyban. Éjjel után valaki megzörgette az ablakot és sört kért. A csapos, ki a szomszéd szobában aludt, az asszony utasítására sört adott az éjjeli zörgetőknek. Alighogy azonban kivitte a sörös üvegeket, az asszony rémülten sikoltozva egy ingben szaladt ki az utcára s azt kiáltotta, hogy az ura öngyilkosságot követett el. A gyorsan beidézett orvos s a rendőrök megállapították azonban, hogy öngyilkosság nem foroghat fenn, mert a lövés legalább egy órával azelőtt történt, mielőtt az asszony, aki egy ágy-

ban aludt az urával, a házat fellármázta s mivel a golyó a balfülön hatolt be, pedig Singlár jobbkezes s így alig használhatta ily módon a fegyvert. A rendőrség Singlárné, Kiss Pétert és Lőrök Ferenczet letartóztatta.

HUNFALVY NYILATKOZIK. Vettük a következő levelet: A *Bevándorló* tekintetes szerkesztőségének, New York. Becses lapjának mai számában olvastam Ujjalussy György ur levelét. Megjegyzem már itt, hogy nékem az ő személye ellen kifogásom nincsen. Épp úgy nem kifogásolom az ő általa ügynöki minőségben képviselt társulatokat. Ha van alkalmam kifogásokkal élni, élek azokkal illetékes helyen. Így tettem a Maltréder Rezső ügyében is. Miután Ujjalussy ur azon ígéretét, hogy két héten belül kifizeti ügyfelem követelését sajátjából még akkor is, ha az általa képviselt társulat azt nem tenné — nem váltotta be, igenis pert indítottam a „Traders and Travelers Accident Company“, a „United States Indemnity Society“ és a „New Jersey Casualty and Relief Association“ ellen. Pereltem pedig mindhárom „kompániát“ azért, mert nem voltam tisztában azzal, hogy melyiktől hajtom be ezen jogos követelést legbiztosabban. A new yorki második kerületi járásbíró előtt a tárgyalás folyó évi május hó 24-ik napjára volt kitűzve és a megjelent alperesi ügyvéd — Crook ur — kérelmére és azon ígérete alapján, hogy a kereseti összeg ki fog egyenlített, beleegyeztem az elnapolásba a legközelebbi tárgyalási napig, május 31-ikéig. Tekintve, hogy ezen határnap lejárta előtt ügyfelem követelése kifizettetett, én a pert beszünttettem. *Nem felelhet tehát meg a valóságban a fenti levélben foglalt azon kijelentés, hogy „Maltréder a neki járó összeget per nélkül megkapta.“*

Meggyőződhetik erről Ujjalussy ur vagy bárki más a bíróság irattárában elhelyezett ügyiratokból.

Kérem ezen sorokat az igazság érdekében közölni. Kész tisztelettel

Hunfalvy Hugó, ügyvéd.

UJ REGÉNYÜNK. Lapunk mai számában kezdjük meg a „VILLÁMVONATON“ című bűnügyi regényünknek közlését. E szövevényes és a figyelmet teljesen lebilincselő regényre különösen felhívjuk olvasóink figyelmét.

A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG JUBILEUMA. Közeledik az idő, amikor a betegsegélyező egyletek szövetsége megüli fennállásának tizenötödik évfordulóját. Az amerikai magyarság tudja, hogy az a szövetség ezer meg ezer magyarnak volt a segítője, számos özvegynek és árvának az egyetlen támasza. S mivel a magyarság ezt tudja, minden amerikai magyarnak elodázha-

atlan kötelessége a szövetség felvirágoztatásához hozzájárulni. Akik még nem tartoznak egylethez, csatlakozzanak a szövetséghez. Csatlakozzunk hamarosan, nehogy késő bánatra okuk legyen. Mindegyikünk megbetegedhet, mindegyikünket érhet baleset, mindegyikünket kiragadhat az élők sorából a halál. A bridgeporti szövetség betegségben és balesetben bőségesen támogat bennünket, halál esetére gondoskodik özvegyünkről és árváinkról. Minél többen vannak a szövetségben, annál jobban gondoskodhat tagjairól és ezek hozzátartozóiról. Csatlakozzunk tehát a szövetséghez, legyen jubileuma a tizezreknek, az összmagyarságnak jubileuma.

RENDES ZSIGMOND urat, aki rövid időn át Chicagóban és környékén képviselte lapunkat, már régebben elbocsájtottuk. Ne fizessen neki senki. Aki ismételt figyelmeztetésünk dacára mégis megteszi, a saját kárára teszi.

A HETVENESEK MULATSÁGA. *Zászlóavatás és bál.* A pittsburgi Madoc Lodge No. 229. uniformis osztálya, amely arról nevezetes, hogy legnagyobb részt magyarokból áll s így joggal nevezhető amerikai-magyar századnak is, — az elmúlt csütörtökön este nagyszabású ünnepélyt tartott és pedig abból az alkalomból, hogy felszentelték a parancsnok által adományozott katonai és a század tulajdonát képező csillagos lobogót.

Az előkelő és nagyszámu közönség jelenlétében megtartott ünnepély a Fifth avenuei Montefiore Auditorium nagy dísztermében folyt le. Számos vidéki páholy és vendégek vettek részt. Az ünnepélyt Weinberger Jenő kapitány nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket s miután a zenekar eljátszotta a „Star Spangled Banner“ dalt, megtörtént a díszfelvonulás az új zászlók előtt. Az ünnepi avató beszédet Reichard J. M. brig. generális tartotta, utána Weinberger Jenő kapitány átadta az általa ajándékozott katonai lobogót a századnak. A szép ajándékot lelkes ovációval fogadta a magyar század s nyomban viszonzta is azzal, hogy átadta parancsnokának az ő életnagyságban megfestett arcképét. Azután a szokásos katonai ceremóniák mellett az érmek kiosztása következett. Összesen hatan kaptak „for good work“ aranyérmeket és pedig Levinson R. hadnagy, Birken I. Com. Sargeant, két altiszt és három közember. Ezzel az aktussal az ugynevezett hivatalos ünnepély véget is ért. Következett a táncz, amely a késő hajnali órákig tartott.

A mulatságon általános feltűnést keltett a szép katonai zászló, amely Perényi Béla new

Yorki zászlógyárából került ki s a gondosan összeállított program, amely Spitzer Vilmos pittsburgi nyomdáját dicséri. Az ünnepély főbb mozzanatait s egyes alakjait Robinson R. fényképész sikerült felvételei örökítették meg.

AZ Ó-HAZÁBA. Klein Izidor braddocki bankár neje, szül. Shermer Julia urnő ma utazik vissza a Deutschland nevű hajón az ó-hazába, ahol a nyarat tölti.

AZ ELNÖK OTTHON.

Roosevelt egész nap a gyermekeivel játszik.

Megirtuk már, hogy Roosevelt Tivadar megkezdte nyaralását oyster bayi otthonában. Az Egyesült Államok elnöke ott nemcsak kitűnő családapának, de fölötté jó játszótársnak is bizonyul. Ő tanítja a gyermekeit lovagolni, vívni, uszni és evezni. Egész napon át velük van, gyakran az éjszakát is a szabadban tölti velük, hol örtüzet gyújt és e tűz mellett főzti meg gyermekeivel a vacsorát.

Roosevelt három fia annyira megszerette apjukban a pajtást, hogy rettegnek, amikor egy államférfiu ellátogat Oyster Baybe és ellopja tőlük apjuk idejét.

Rooseveltné pedig mindennapos a község varró-egyletében, ahol ő végzi a legtöbb munkát a szegények számára.

Igy tölti a leghatalmasabb ország feje a szünidejét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

NAGY KÁLMÁN, Fazekas Gizella, Nagy Karolin, Szabó János, Lichy András, Mér-földy József, Mesterházy Károly és Szabó Miklós, McKees Rocks. Mi szívesen eljárnak ingyen mindenkinek ügyében, aki hozzánk fordul. Azt azonban tán mégis csak elvárhatjuk, hogy azok, akik tőlünk azt akarják, hogy érdekükbe állítsuk időnket és némi kiadást, legalább lapunknak előfizetői legyenek. Végig mentünk előfizetőink névsorán. Önök közül *egyik sem* előfizetője a *Bevándorlónak*. Tessenek tehát ahhoz a laphoz fordulni, amelynek előfizetői.

NEW YORKI KATHOLIKUS. Igen. Meglehet, hogy véletlen. Meglehet, hogy nem. Mult kedden utaztak.

CSÁSZÁR K., New York. Köszönjük a szíves értesítést. Már akkor tudomásunk volt arról a legujabb szélhámos bandáról. Lapunk előző számában szóvá tettük. Újból: köszönet és szívélyes üdvözet.

BÉRES JÓZSEFNÉ, Johnstown. Magánlevél ment.

THE ORIENTAL BANK

A Keleti Bank

182-184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK

Tőke és felesleg \$1,850,000

R. W. JONES, Jr. elnök
LUDWIG NISSEN, ERSKINE HEWITT, CARLES J. DAY alelnökök
GEO W. ADAMS, pénztáros

NELSON G. AYRES, első alelnök
R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros
LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője

CZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE
KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK **UTAZÓK SZÁMÁRA HITELLEVELEKET FOLYÓSITUNK**
IMPORTÁLO KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK
VESZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

AMERIKAI DOLGOK

JAVULÁS UTJÁN. Cleveland Grover, az Egyesült Államok volt elnöke, mint azt a Bevándorló is jelentette, megbetegedett s csak műtét alkalmazásával lehetett megmenteni. Cleveland most már jobban érzi magát s a napokban az ágyat is elhagyhatja.

AZ ŐRÜLT BORBÉLY. Egy Bolls nevű bostoni borbély, aki a Rock Island vasuton a nyugati államok valamelyikébe akart utazni, Kansas állam Dresden és Selden nevű állomásai között hirtelen megőrült és, mielőtt lefoghatták volna, revolvert rántott, egy st. pauli kereskedőt agyonlőtt és két asszonyt súlyosan megsebesített.

AKI VÁLNI AKAR. Egy new yorki gazdag tőzsdeügynök, Miller, minden áron szabadulni akart feleségétől s hogy szép szóval nem bírta őt a válásra rábeszélni, durvább eszközökhöz folyamodott. Éheztetéssel akarta tőle a váláshoz szükséges nyilatkozatot kisikarni. Az asszony eleinte csak tűrte a durvaságokat, hanem azután még is csak megsokalta és a rendőrséghez fordult és elfogatta férjét, akiért a csekély váltságdíjat egy ismerőse azonnal letette. Miller a rendőrségről azonnal hazasietett és kijelentette a feleségének, hogy lakást cserélnek és — eddig a város legelkelőbb negyedében laktak — elköltöznek a Boweryra, amely tudvalevőleg New York legelzüllöttebb alakjainak tanója.

VÁLÓPÖR ÉS KORBÁCS. Kentucky állam Fulton városában nyílt titok volt, hogy Meadow bankár feleségének viszonya van a presbyteriánus egyház lelkészével, Hawleyval. A bankárné válópert indított férje ellen és a bankár ekkor tudta meg a jó emberek besugásai alapján a feleségének a pappal való viszonyát. Mielőtt a válópert letárgyalták volna, Meadow fogott egy jó erős szíjából készült lovagló korbácsot, kiment az utcára s a szemközt jövő lelkésznek nekítámadt és addig korbácsolta, míg az eszméletlenül a földre nem zuhant.

HARCZ TÜZES VASDORONGOKKAL. Pittsburgban a Carnegie-féle aczélgyárban a kemence mellett, a nyílt tűz előtt alvó Bulich nevű munkással akart Jurik Lajos munkástársa valami rossz viczet csinálni. Bulich felébredt és éktelen haragra lobbant. Felkapott egy izzó végű vasrudat és agyon akarta vele csapni Jurikot, aki azonban az ütést kikerülte és persze azonnal maga is valami védelmi eszköz után nézett és talált is egy ugyanolyan tűzes végű vasdorongot, a minővel Bulich nekítámadott. Ekkor aztán megkezdődött a rettenetes párviadal, amely addig tartott, amíg csak mindketten a kapott sebek következtében harczképtelenné

nem lettek. A munkások tanui voltak a párhajnak, de nem tartották tanácsosnak beavatkozni. A két sebesültet, — nehogy még majd a kórházban is összekapjanak és ott folytassák a verekedést — két különböző kórházba szállították.

MEGÖLTÉ A MOSTOHALEÁNYÁT. Lewis Irwin, akinek nem messze a Pennsylvania állambeli Avondalehez farmja van, sehogysen tudta megszeretni Newlyn Marit, a felesége öt esztendő kis törvénytelen leánykáját. A leány a napokban hirtelen eltűnt s a természetes apa, Butler Lawrence vezetése alatt egy seerg rendőr indult kutatására, míg alatt egy sereg rendőr indult kutatására, míg igyekezett hamis nyomra vezetni — megtalálták, de — holtan. Butler éktelen haragra lobbant és odakiáltott a népek: „Lincseljétek meg! Huzzátok fel!” S bizony fel is huzzták volna, ha a rendőrség közre nem kapja a megfenyegetett farmert és még több segítséget kérve a rendőrlaktanyából, a tömeget szét nem zavarják.

BICSKÁZÓ TANÁR. Connecticut állam Chesire városában egy intézet 100 éves fennállásának emlékére nagy ünnepet rendeztek, mely alkalommal a diákok, ősi szokás szerint, örömtüzeket gyújtottak és álarczos körmenetet tartottak. Ez a körmenet volt az alkalom arra, hogy az intézet egy tanárját, Edmondsot, akit a diákok szívük mélyéből gyűlölték, alaposan eldöngessenek. Már az ünnepély előtt elhatározták, hogy álarczos körmenetük alatt egyszer csak körül fogják Edmonds tanárt és alaposan megrakják. A körmenet és a tanár elpáholása fényesen sikerült addig, amíg a tanár kést nem rántott és egy Freeman Talbot nevű deákot le nem szurta. A tanárt elfogták, később váltságdíj ellenében szabadlábra helyezték. A tanár azonnal New Yorkba utazott, mert, —bár a fiu sérülése legkevésbé sem veszélyes, attól tartott, hogy meglincselik.

INOG A TRÓN.

Portugália népe fellázad királya ellen.

Párizson keresztül kábelezik, hogy a képviselőház felosztatásával tanusított abszolutisztikus uralom annyira elkésztette a portugál népet királya, don Carlos ellen, hogy egyenesen trónvesztettnek akarják őt nyilvánítani.

A király már hetek óta nem meri elhagyni a házát. A nép a fővárosban, Lissabonban torlaszokat emelt s onnan veri vissza az elene kiküldött katonákat. A torlaszokon feltűnően sok az asszony, akik a férfiakat nemcsak bátorítják, hanem ténylegesen is kivesszik részüket az utcaiz harcából.

A Nagyvilágból

TIZENHÁROM EMBERÉLET. Debreczenben roppant nagy szerencsétlenség történt. Három léghajó, melyekben két francia és egy osztrák tiszt ültek, lezuhant a magasból és a szerencsétlenek halálra zúzták magukat. A köznép persze azonnal a szerencsétlenség színhelyére sietett és ekkor történt a második és nagyobb szerencsétlenség. A léggömbből kitóduló gáz fellobbant és a körülállókból tíz embert megölt.

JÖNNEK, MENNEK A MINISZTEREK. A német kormányban változás állott be. Gróf Posadowszky belügyi és dr. Studt közoktatásügyi miniszterek beadták lemondásukat. A császár Bethmann-Hollveget, illetve Hollet nevezte ki miniszterekké, akik eddig a porosz kormánynak voltak tagjai.

AOKI MARAD. A japán amerikaellenes párt annyira ellensége a higgadt Aokinak, hogy ki akarta erőszakolni visszahívását. Az ő szemükben Aokinak, a washingtoni nagykövetnek az a büne, hogy a san francisco ügyben nem kardesörtetve állított be az amerikai külügyminiszterhez. Hayashi, a japán külügyminiszter most megezáfolta a visszahívásról szóló hírt, amelyről különben már az egész világ sajtója mint befejezett tényről beszélt.

FERDINÁND HÁZASODIK. A bolgár fejedelem Beatrix hercegnőt, néhai Alfréd kóburg-góthai herceg leányát a román királyi udvarnál történt látogatása alkalmával eljegyezte.

NEM ERESZTIK PARTRA. Mexico Cityből jelentik, hogy Salina Cruzban 1000 japánnak megtiltották a partraszállást, mert állítólag számosan közülök bélpoklosok. A hír eddig sem megezáfolva, sem megerősítve ninesen.

RÖVID PROCZESSZUS. Kiewben, ahol egymásután lázadnak fel a katonák, nem sokat teketóriáznak velük, ha elespik őket. Szombaton például 4 embert ítéltek halálra, akiket azonnal az ítélet felolvasása után ki is végezték.

PAPP DEZSÓ úr

képviseli a Bevándorlót Passaicon. Előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt passaicai honfitársaink pártfogásába.

OLVASCINKHOZ.

Dr. Pólya László úr ismét belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénzutalványok és hitellevelek a világ minden részére
Örökségeket és követeléseket pontosan behajtanak

15 WILLIAM STREET

NEW YORK

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden kedden és pénteken.
Kiadja a "Bevándorló" újságvállalat

Szerkesztő
SINGER MIHÁLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street, New York.
Telefonszám 4550 Orchard.
Pittsburgi iroda: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Irodavezető: MÁZOR BÉLA.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

New York város egész évre \$3.00
Egy. Államok és Canada egész évre 2.50
Magyarország egész évre 4.00

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every Tuesday and Friday.
Published by the "Immigrant" Publishing Co.
Edited by

MICHAEL SINGER.

Editorial Rooms: 327 East 13th Street, New York.
Telephone: 4550 Orchard.

Pittsburg offices: 1114 Forbes street, Pittsburg, Pa.
Manager: ADALBERT MÁZOR.

SUBSCRIPTION RATES:

For New York City, 1 year \$3.00
For the U. States and Canada, 1 year 2.50
For Hungary, 1 year 4.00

Szilánkok

— Figyelmünket egy new yorki magyar lapotársunknak egy vezércikkére irányították. Mi nem szívesen boesájtkozunk polémiába, habár az érvekkel való küzdés volna a sajtónak egyik legkimagaslóbb kötelessége. Ismételjük: nem szeretünk polémiába boesájtkozni. Azt a cikket mégsem hagyhatjuk megjegyzés nélkül.

— Laptársunk vádol. Vádolja a többi lapokat. Azzal vádolja őket, hogy ezek csak rontani tudnak, de nem építeni. Vádolja őket, hogy a menház ellen dolgoznak, hogy megtámadják a LEGMAGYARABB papokat, mivel ezek koronázási miséket rendeztek. Vádolja őket azzal, hogy bántják a nagykövetet s a főkonzult s végül azzal vádolja őket, hogy forradalmat csinálnak lapjaikban.

— Mi ugy emlékszünk, hogy vádló kollégánk két év előtt annyira megharagudott a hazai viszonyokra, hogy már katonákat verbuvált lapjában. Mi ugy tudjuk, hogy *akkor veszedelemben* volt az alkotmány, *MOST pedig egyszerűen lábbal tiporták.*

— Mi ugy emlékszünk, hogy vádló kollégánk akkor lebitangolta a magyar királyt és hirdette megvételre az „*Elkorcsosult Habsburg-családot.*” Megadta azóta a magyar király az alkotmánybiztosítékot, hogy laptársunk most egyszerre jogosultaknak találja az akkor lebitangolt király tiszteletére rendezett miséket?

— És laptársunk a legmagyarabb papnak nevezi azt, aki tavaly fejedelmének politizált akasztófát akart küldeni, most pedig ünnepelte a koronázást. Meglehet, hogy a legmagyarabb, de ugy tudjuk, hogy az ilyfé-

le viselkedést másképp szokták elnevezni.

— Laptársunknak fáj, hogy a menház ügye folyton napirenden van. Ha szereti a menházat, ha ennek létezését ő is fontosnak tartja, akkor örülnie kellene annak, hogy a magyar lapok valahára felkarolták a menház dolgát, hogy ezt oly vezetőkre akarják bízni, akik nemcsak tisztességes és dolgos emberek, de érzelmeikben magyarok is.

— Laptársunk azon is panaszkodik, hogy egyes lapok zsidógyűlöletet akarnak szítani itt Amerikában. Tudtunkkal egyetlen egy lap teszi, a panaszkodó kollégánk által megvédett LEGMAGYARABB papnak a lapocskája.

— Laptársunk vádolhat és védhet tetszése szerint bárkit. De ne tegye ezt oly újságok rovására, amelyek komoly feladat teljesítése körül fáradoznak. És ne vádoljon különösen akkor, amikor a vád könnyen vizsgálható — saját fejére.

— A hazai lapok tele vannak keserőséggel a király iránt, a koronaörökös iránt és mindkettőjüknek viselkedéséről szomorú időket jósolnak Magyarországnak. Amerikai laptársunk ezt a keserőséget most egyszerre nem érzi. Királyhü lett. Teljék benne a kedve.

— Valamikor mi is megsajnáltuk az elagott fejedelmet, aki végigjárta a legkínosabb Golgothát. Annyira sajnáltuk, hogy lapunk szerkesztője egy királyi születésnap ünnepség rendezésében is résztvett. Akkor azonban még nem ugrasztották széjjel a törvényhozókat és nem szegtek meg királyi esküt. Akkor a világgal együtt mi is a legalkotmányosabb királynak néztük Ferencz Józsefet. Azóta nagyot fordult a világ s a világgal a — new yorki laptársunk is.

A KORONÁZÁS EMLÉKÜNNEPE.

Részletes tudósítás a budapesti ünnepségekről.

Az oly meglepő módon bevégződött koronázási jubileumról a legutóbb beérkezett budapesti lapok a következőkben számolnak be:

Ő felsége magyar királyságának jubiláris ünnepe szombaton folyt le Buda várában, a hagyományos egyházi szertartások közt. A Mátyás-templomban pazar fényű papi segítséggel misét pontifikált Samassa József, az egeri biboros érsek. Ugyancsak ő tartott beszédet a királyhoz mise közben, amely hálaadó Te Deum-mal kezdődött. Az istenítiszteleten ő felsége oldala mellett láttuk végre a trón örökösét, Ferencz Ferdinánd főherceget, ott volt továbbá József főherceg feleségével és édes anyjával, Augusztá és Klótild főhercegnőkkel, végül Erzsébet főhercegnő. A királyi családnak többi tagjai Ausztriában maradtak. Maga Ferencz Ferdinánd trónörökös is csak délután három óráig bírta ki a magyar fő- és székvárosban, azután visszasietett Bécsbe. Legjobban tehát mégis a mi jó öreg királyunk kedvel bennünket, ő nyolcz teljes napig időzik hűséges magyarjai között. Egyébként jelen voltak a templomban az ország összes főméltóságai, és a közös miniszterek is. Mise után déltájban ő felsége a képviselőház, fő-

rendház és a főváros küldöttségeit fogadta királyi palotájában.

A koronázási jubileum ünnepeinél lélekemelőbb az az amnesztia, amelyet ő felsége kihirdetni rendelt s amely 164 elítéltnak engedte el büntetését, ugyanennyi családnak fájdalmas könyeit az öröm és hála könyeivé változtatva.

A jubiláris eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Felvonulás a koronázó templomba.

A budavári Mátyás-templom környékét már a kora reggeli órákban ellepte a közönség, hogy szemlélője legyen a káprázatos felvonulásnak. Az összes közlekedő eszközök, villamos, társaskocsi, gözsikló telve emberekkel. A hidakon is valóságos népvándorlás vonult végig s kilencz órakor már sűrű fekete embertömeg lepte el a várbeli utcákat. Az utvonalakon színes tavaszi toalettbe öltözött hölgyek, ünneplő fekete ruhás urak állottak sorfalat.

A rendre Mátyás Hugó rendőrtanácsos felügyelete alatt 250 gyalogos és 30 lovasrendőr örködött. A misén résztvevők felvonulása kilencz óra után kezdődött. Híntőkon, gummitalpas bérkocsikon, automobilon robogtak fel a diszmagyarba öltözött urak, méltóságok, hivatalos személyiségek, törvényhozók. Ragyogó, színes kép volt az egymásután gördülő fogatok, a benne ülő drága, színpompás magyar díszben levő urak, akiknek tömegét a főpapok biborpalástja és a palotahölgyek tündöklő, értékes magyar díszruhája élénkítette.

Féltiz óra táján érkezett meg a koronaörök imponáns csapata. Szálas, hatalmas emberek, piros egyenruhájukban, csillogó alabárdjukkal. Bevonultak a templomba s a hajó két oldalán állottak sorfalat. Utánuk érkezett báró Fejérváry Géza, a darabont-testőrség parancsnoka. Nyomon követte kocsiját Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnökének fogata. Ezután sorra érkeztek gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, akit a tömeg megéljenzeit, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter a nejével, Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. Utóljára jött meg gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, aki Boda Dezső főkapitánynyal néhány szót váltva, várta a fogatát követő Andrássy grófok kocsijait. A gróf Andrássy-család egyszerre érkezett a templomba. Egy zárt kocsin három 48-as honvéd, a 48-as honvédegyesületek küldöttsége érkezett. Ezután Justh Gyula képviselőházi elnök vezetésével megérkezik a képviselőház elnöksége képviselők csoportjától kísérvé. Közben néhány főrend jön gépkocsin. Megérkezik dr. Samassa József biboros-érsek, kocsija előtt két lovasrendőr vágat. Ezzel jelképezik az érsek fontos szerepét a jubileumi ünnepélyen. Utána jönnek a főpapok. Majd Ajtai K. Sándor, az egyetem rektora hajtát a templomhoz. Utána viszik a rektori méltóság jelvényeit. Háromnegyed tíz órára csaknem mindenki megérkezett. Az elhelyezés és rendezés nagy figyelmet igénylő, fáradságos munkáját Jekelfalussy Zoltán cs. és kir. kamarás látta el.

A király és kísérete.

Tíz óra volt, amikor jelezték az udvar felvonulását. Az udvar két híntőn érkezett a

templomba. Az első kocsiban a király és Ferencz Ferdinánd trónörökös foglaltak helyet. A második kocsiban József főherceg és Augusztia főhercegné, a harmadikban Klotild és Erzsébet Henriette főhercegnők ültek. A király katonás tartással szállt ki kocsijából s megvárta, míg a főhercegi család is kiszállott, ezután bevonult a templomba. A többi hintókban a kíséret tagjai érkeztek. Paar és Bolfras főhadsegédek, Driancourt és Rummerski cseh szárnysegédek, Szegedy Gina udvarhölgy, gróf Batthyány Béla kamarai előljáró és gróf Szirmayné udvarhölgy.

A király a templom előtt bejárva a hölgyek leszállását, Samassa biboros-érsektől s az apostoli kettős keresztet vivő Bogisich püspöktől kísérve a festői öltözötű magyar koronaörök sorfala között a szentélybe vonult s a számára elkészített bibortrónon helyet foglalt.

A templomban.

A gyönyörűen feldiszitett templomban a királyon és kíséretén kívül még jelen voltak a magyar társadalom színe-java. A király melletti imaszámolyon Ferencz Ferdinánd főherceg, József főherceg és Augusztia főhercegnő, mögöttük Klotild főhercegnő és leánya, Erzsébet főhercegnő foglaltak helyet. A király és Ferencz Ferdinánd főherceg pompás lovassági egyenruhában, József főherceg mint egyszerű honvédhuszárezredes jelent meg, a főhercegnők pedig mesés, drágakövekkel és gyöngyökkel diszitett magyar öltözékekben.

A szentélynek ugyanezen oldalán voltak a kíséreték: Montenuovo herceg első főudvarmester, báró Aehrenthal közös külügyminiszter, gróf Cziráky Béla főudvarnagy, báró Fejérváry Géza, a m. kir. darabont-testőrség kapitánya, gr. Paar Ede és br. Bolfras főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, Spányik Béla őrnagy, Pongrácz Arthur őrnagy és Bronner Károly őrnagy szárnysegédek, dr. Kerzl udvari tanácsos, vezértörzsorvos, Daruváry Géza udvari tanácsos, Podhoránszky és Margutti őrnagyok, báró Rummerkirsch százados, szolgálattelvő kamarás, gróf Batthyány Béla százados, szolgálattelvő kamarás, Szegedy Gina és Szirmay Sarolta grófnő udvarhölgyek.

Az oratóriumról József főherceg gyermekei: József főherceg, Zsófia főhercegnő és László főherceg nevelőik, gróf Takács-Tolvay és Mihalovics főhadnagy társaságában gyönyörködtek a pompás látványban.

A kíséretekkel szemben foglaltak helyet a magyar kormány tagjai s a hölgyek csoport-

ja mellett a konzuli kar. Szemben baloldalt a zászlósorak és főpapság csoportja. Mellettük foglalt helyet a tábornoki kar.

A Te deum és az ünnepi mise.

Pontban tíz órakor a papok egész seregétől körülvéve megjelent az oltár előtt Samassa József egri biboros-érsek és intonálta a Te deum laudamust. Azután megkezdődött a mise. A Graduale után az érsek felbeszakította a misét és az oltártól a királyi család felé fordulva a következő beszédet mondotta:

Felséges Ur! Krisztusban szeretett testvéreim!

A legbensőbb hűség és hódolat érzeténél fogva az Ur házába siettünk, hogy szív- és lélekben egygyé olvadva Felséges Királyunk és Urunk földi és örök boldogságára irányzott buzgó kívánságainkat a királyok királyának s az uralkodók Urának szent színe előtt kitarjuk, hálát adva a nagyirgalmu Istennek azon kegyelmeiért, melyeket Felséges Királyunkkal és azon jótéteményeiért, miket általa velünk közölt.

Ma van ugyanis negyvenedik évfordulója annak, hogy a magyar nemzet Felségedet, mint megkoronázott királyát fokozott lelkesedéssel és örömteljes reményben üdvözölte.

Mert a magyar nemzet szent áhitattal tekint Szent István koronájára, mely a trón támasza, a nemzet szabadságának biztosítója, mindkettőnek kijelölve köteleességeit, mindkettőnek biztosítva kölcsönös jogait.

Ma van negyven éve annak, hogy e szent helyen, az Ur ezen oltára előtt, az egyház az akkor ténykedő főpap által ezen kegyeletes szavakkal fordult Felségedhez:

„Felséges Fejedelem! A királyi méltóságot nyered el ma, hogy kormányozd a reád bizott népeket. — Bizonyára dicső állás ez az emberek között, de veszélyrel, fáradsággal és aggodalommal teljes. Ha meggondolod, hogy minden hatalom Istentől jön, aki által uralkodnak a királyok, érezd kétségkívül, hogy neki számot kell adnod a népről, a melyet reád bizott. Mindenekelőtt őrizd meg jámborságodat, tiszteld Istent, mint Uradat, teljes lélekből és tiszta szívvel. Szolgálj mindenkinek rendületlen szilárdsággal igazságot, mely nélkül egy társadalom sem állhat fenn soká. Jutalmazd a jókat és büntesd a gonoszokat. Védelmezd minden elnyomás ellen az özvegyeket, árvákat, szülőkölődöket, gyöngéket. Légy kegyes, jó — amint királyi méltóságod megköveteli — mindazok iránt, akik hozzád közelednek. Önboldogságodat ne a hatalom büszke érzetében,

hanem csak a használhatóság tehetségében lejezd, hogy mindenki lássa, miszerint nem e földön, hanem az égből keresed jótetteid jutalmát.“

Az egyház ezen atyai intelmei a keresztény fejedelmeknek törvényül szolgálhatnak.

Felséged negyven éves uralkodása az egyház eme felséges tanainak legmagasztosabb példája volt. Uralkodik fölöttünk, hogy mindnyájunk javát munkálja, uralkodik, hogy mindenkinek szolgáljon.

A Mindenható különös kegyelemben részesíté e nemzetet, midőn neki oly királyt adott, akinek nemes lelkében egyesült okosság, jóság, szilárdság és nagyság, melyet az igazság kormányoz és a szeretet korlátoz, a ki a világ ügyeit az isteni tanítás világnál szemléli s aki egészen népeé, mert egészen Istené.

Soha semmiféle hatalom nem mérközhetik méltóságban és tekintélyben azon hatalommal, melynek első törvénye volt és lesz: szolgálni.

A keresztény önmegtartózkodáson alapuló lelki nagyság elhomályosítja mindazon nagyságokat, melyeknek csak emberi tekintetek és szenvedélyek szolgálnak támaszul.

Oly uralkodónak, aki szilárdsággal és mégis igaz hűséggel megfelel nagy köteleimnek, melyek az uralkodásból reá hárulnak, jutalma nem egyszerű hódolat, hanem alattvalóinak szívből fakadó szeretete egyzersmind.

Innen a magyar nemzet csudálatos hűsége törvényes uralkodója iránt, mely hűségben a hódolat mellett az igazi nyílt szeretet is fenséges helyet foglal el, — innen keletkezik a király és nemzet között egység, mely mindkettőjük dicsősége és életereje. Mert erős a király és a nemzet, midőn érzésben és törekvésben egygyéolvadnak. Midőn a nemzet örvendező emlékezéssel ünnepli felséges urunk koronáztatásának negyvenedik évfordulóját, e nagyjelentőségű határvonalnál önkénytelenül is a multak emlékébe mélyed lelke, aggodó várakozással fordul a jövő felé.

Ki láthat a jövőbe?

Jövünk a Gondviselés titka. Mert Isten az aki az emberiség szakadatlan nagy mozgalmait, sorsa esélyeit bölcseségével intézi s az emberek szándéka nélkül is saját céljaira irányítja. Mind a mellett azon történeti nagy igazságból, hogy minden állam fennmaradásának biztosítékai ugyanazok, melyekre megalakulásakor helyezkedett. — Isten kegyelme mellett hazánk további fennállásának, boldogulásának alapját és biztosítékait ugyanazon erőforrásokban és tényezőkben találja meg, melyekből élete, fejlődése, virágzása kelt.

És ezek: valóságossága, hon- és szabadság-szeretete, törhetetlen ragaszkodása a trónhoz, mely a nemzet minden rétegében őserővel él, melynek forrása azon meggyőződésből fakad, hogy az uralkodóház és a nemzet érdekét és sorsát, a király és a haza iránti hűséget szétválasztani sohasem lehet.

Igaz ugyan, a történelem nem szorosan kimért, változatlan folyamatban halad. Nagyok az eltérések, fordulatok annyira, hogy még a valószínűtlennek bekövetkezése is valószínű, de rendszerint mégis hasonló okok hasonló eredményeket szülnek s a jövő megítélésének nincs biztosabb mértéke mint annak felismerése, hogy hosszú idők során át ugyanoly okokból az esetek legtöbbszörében mily eredmények származtak?

ALAPITTATOTT 1889.

EGYESULT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Ave., PITTSBURG, PA., és 207—6th Ave., HOMESTEAD, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postai feladó vévényt.

VESSÜNK ELADÜNK külföldi pénzeket. Pénzeiket elhelyezzük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezzük az eredeti betétkönyvecskét.

ELADÜNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbítanak New Yorkba.

ELFOGADÜNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVARA IS.

MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITEL TÁRSULAT, DUQUESNE, PA.

Két százalékos csekk számlára.

Négy százalékos betét számlára.

ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175,000.00.

A nemzet a történelem ezen tanúsága mellett égre emelt tekintettel nyugodtan nézhet a jövőbe, tudván, hogy fennállásának, nagyságának és méltóságának mértéke azon hűségtől függ, amelylyel megalakulása biztosítékaihoz ragaszkodik.

Midőn az irás szerint Bethsabee azon kérelemmel járult Dávid királyhoz, hogy fiát, Salamont nevezné utódjának, őt ekként üdvözli: Éljen a király mindörökké!

Mi, szemeink előtt tartva mindnyájunk halandóságát és rendeltetésünk örök voltát, ezen hódolatteljes üdvözléssel fordulunk Felségedhez: Éljen királynak népeinek hűségében és szeretetében minél hosszabb időközön át. Éljen egykor Isten menyei országában örök időkig!

Samassa beszéde után, amely áhitatos esend közepette hangzott el, folytatták a misét, amely fél 12 óra tájban ért véget.

A király és Samassa biboros.

A mise után a király és az udvari méltóságok felkeltek helyeikről s a Hymnus lélekemelő hangja mellett a templom kijárata felé indultak.

Ő felségét és Ferencz Ferdinánd trónörökösét Samassa biboros és az egész papság kísérette a templom kapuig, ahol a király megállott, megcsókolta a feszületet és így szólott Samassa József biboros-érsekhez:

— Nagyon szép volt a mise és beszéd.

— Boldog vagyok, Felség, hogy meg van elégedve, — válaszolt mélyen meghajolva a biboros.

— A hosszú ceremónia alatt nem fáradt-e el? — tudakolta ő felsége, mire a biboros megnyugtató választ adott.

A király ezután örömet fejezte ki, hogy a jubiláris misét abban a templomban tartották meg, ahol negyven évvel ezelőtt a koronázás történt.

A biboros főpapon kívül a király senkit sem szólított meg, hanem nyomban a trónörökösrel kocsiba szállt és a közönség zajos eljenzése közben elhajtattat a budai várba.

Küldöttségek a királynál.

A palotában azonnal megkezdte a király a küldöttségek fogadását. Először a képviselőház tagjai járultak elébe Justh Gyula elnök vezetése mellett, aki a következő rövid beszédet mondotta:

Császári és apostoli királyi Felség, legkegyelmesebb urunk és királyunk! A magyar országgyűlés képviselőháza nevében és megbízásából megjelentünk Felséged megkoronáztatásának és az alkotmány helyreállításának negyvenedik évfordulóján a képviselőház őszinte érzelmeit tolmácsoljuk és legmélyebb tiszteletének hódolatteljesen adjunk kifejezést. Midőn ezen megtisztelő megbízatásunkban eljárva, Felségedet a magyar képviselőház nevében mély hódolattal üdvözljük, egyszersmind arra kérjük Felségedet, tartsa meg Felséged szíves jóindulatában a magyar nemzetet, amely törhetetlen hűséggel ragaszkodik koronás királyához és alkotmányos jogaihoz egyaránt. Forró óhajításunk: adjon az ég hatalmas ura Felségednek erőt, egészséget s adja az Isten, hogy király és nemzet, mindenkor megértve egymást, a trón és haza nagyságát és hatalmát, boldogságát zavartalan egyetértéssel mozdítsák elő. Éljen a király!

Hazai Dolgok

Kegelem százhatvannég elítéltnek.

BUDAPEST. A koronázás 40-ik évfordulója alkalmából a király az igazságügyminiszter előterjesztésére 164 elítéltnek kegyelmezett meg, elengedve nekik a reájuk kirótt büntetés hátralevő részét. Az igazságügyminiszter a királyi megkegyelmezés tényét már tudatta az ügyészségekkel és fegyházintézeti igazgatóságokkal. Dr. Sélley Barnabás kir. főügyész helyettes, a budapesti kir. ügyészség vezetője kijelentette, hogy az alkotmány-utcai ügyészségi fogházban letartóztatottak közül senki kegyelemben nem részesült. Az itt letartóztatásban levők legnagyobb részben vizsgálati fogságban vannak s így ezek nem is reflektálhatnak, — miután még elítélve nincsenek — királyi kegyelemre.

Czinkota és a koronázás.

BUDAPEST. A koronázási jubileum egyik érdekes epizódja volt, hogy néhány függetlenségi párti képviselő a helyi érdekű vasúttal Czinkotára ment s egy ottani vendéglőben tartózkodott, amíg a jubileumi ünnepély tartott. Tüntetés volt ez a lojálisok ellen s a tüntető képviselők ezek voltak: Uray Imre, Szappanos István, Nagy György, Hódy Gyula, Molnár Jenő, Luby Géza, Buza Barna, Herrman Ferencz és Eitner Zsigmond, Markos Gyula és Nemes Bertalan országgyűlési képviselők. Később követte őket Lengyel Zoltán. Kocsin mentek ki Hentaller Lajos és Horváth Gyula. Automobilon idősebb és ifjabb Madarász József. Az ebéden elsőnek Uray Imre szólalt fel, aki azt kívánta, hogy még Madarász József életében, aki ma 40 éve is itt volt Czinkotán, érje el az ország teljes függetlenségét. Utána felszólltak: Madarász József, Szappanos István, Molnár Jenő, Hentaller Lajos és mások. Az összejövetelt Madarász József köszöntője zárta be. Az ebédnél cigány játszott s a társaságot lefényképezték.

A vendéglő kerti helyiségében nagyobb számú fővárosi függetlenségi polgárok gyűltek össze, kik ünnepelték a tüntető képviselőket.

Érdekes, hogy Buza Barna és Herrman Ferencz képviselők a lakoma előtt Lengyel Zoltán jelenléte miatt távoztak.

A Duna-Tisza csatorna.

CSONGRÁD. A Tisza-Duna csatorna ügyében Csongrád község közgyűlése elhatározta, hogy megkeresi Szeged szabad királyi város törvényhatóságát, és a szegedi kereskedelmi iparkamarát, hogy amennyiben a Tisza-Duna csatorna torkolatának kérdésében Szeged városa nem jönne kombinációba, támogassa Csongrád város és a megye törekvését.

Tűzkár.

CSORNA. Sopronmegye. Hivatalos jelentés szerint a Csornán pusztított tűz alkalmával 48 tulajdonos szenvedett károkat 60,460 korona összegben. A kárból 27,042 korona térül meg biztosítás útján. A károsodottak között vannak jobbmodu kőművesek, de vannak közöttük napszámos és iparosok is, különösen Németh János nevű asztalos szenvedett nagyobb kárt, amennyiben összes szerszáma a tűz martaléka lett. A csornai főszolgabíró a nyomor enyhítésére 1000 korona segélyt kér. A tüzet Tóth János hét éves Imre nevű fia okozta, aki apja udvarán a szalmakazal mellett tüzet rakott.

Szocialista izgatás.

DEBRECZEN. Püspökladányban budapesti szocialista agitátorok napok óta izgatják a környékbeli gazdasági munkásokat és újabb gyűlést hívtak egybe. Tekintettel a nép izgatottságára, a hatóság nem engedte meg a gyűlés megtartását, mire zendülés támadt. Azonnal katonai segítségért sürgönyöztek a debreczeni honvédpáncsnoksághoz, amely a II. honvédduszárezred egy századát kivezenyelte Mérey Árpád kapitány vezetésével.

Párbaj nemzetiségi torzsalkodás miatt.

DÉVA. Az itteni törvényszék nagy érdeklődés mellett tárgyalta Mallasz József szászvárosi magyar lapszerkesztőnek párbajügyét. Mallaszt márciusban Cine mintye címen megjelent vezércikke miatt a szászvárosi oláh fiatalság a megsértett románság nevében kihivatta. Mallasz ugyanis cikkében hevesen támadta az oláhság államellenes politikáját. A cikk miatt kardpárbajt vívott Pap Korjolán és Kiss joghallgatókkal. Az első párbajban Pop, a másodikban Mal-

MUNKAKERESŐK FIGYELMÉBE.

Honfitársak és honleányok! Ha jó munkát vagy helyet akartok, forduljatok teljes bizalommal Kovács munkaközvetítő irodájához, ahol mindig nagy számmal kerestetnek mindenféle munkások és munkásnők. Jelenleg is 200 embert keresünk bányamunkára, jó fizetés, sztrájk nincs, gáz nincs, közel Pittsburghhoz. Száz leányt keresünk jó házi és egyéb munkára.

Pontos cím: RUDOLPH KOVÁCH,
1524 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Little Hungary

A chicagói magyarok találkozási helye

WEINBEK GER M.

földszinti vendéglőjével kapcsolatos kávéháza
205 West Madison street, — Chicago, Ill.
(Green street sarkán.)

Chicago látványossága. Európai kényelemmel berendezett kávéház. Külön olvasó és játéktér. Legmodernebb tekeasztalok. Hazai és itteni lapok. A kitűnő kiszolgálást a magyar tulajdonosnak negyven éves tapasztalata biztosítja.

MINDEN AMERIKAI MAGYARNAK SZÜKSÉGE VAN AZ

AMERIKAI FELKÖSZÖNTŐRE

Rudnyánszky Gyula egyenest az amerikai magyarságnak írta ezt a pompás könyvet.

No de benne is van minden, ami kell. Ünnepeleken, hazafias áldomásokon, egyleti gyűléseken, zászlószenteléseken, családi multságokon, lakodalomban, keresztelőkön és az életben előforduló minden alkalommal nélkülözhetetlen ez a hasznos jó könyv.

ÁRA EGY DOLLÁR.

Kapható a pénz beküldése mellett kiadóhivatalunkban.

Cím: A BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, NEW YORK CITY.

lasz sebesült meg a karján. A törvényszék Mallaszt két napi, Kisst egy havi államfogházra ítélte. Mallasz belenyugodott a ítéletbe, Kiss felebbezett.

Elgázolt leányka.

GYÖR. Siposs József kocsis a Varga-utcában sebesen és vigyázatlanul hajtott. Tolányi Jánosnak Teréz nevű két és fél éves leánya ott járkált az utcán és a kocsi kerekei alá került. A kis leányt dr. Pfeiffer Fülöp vette ápolás alá és gondoskodott kórházba szállításáról. A sérülés súlyos természetű. A vigyázatlan kocsis ellen megindították az eljárást.

Csaló póstatiszt.

KECSKEMÉT. A kecskeméti rendőrséget figyelmeztették, hogy ott egy szélhámós pénzutasítvánnyal pénzt vett fel a póstán. Hevesi rendőrkapitány azonnal detektiveket küldött ki, akik a szélhámóst letartóztatták, amikor dr. Anton Andor címére egy 1748 koronás utalványt mutatott fel. Személyének igazolására póstatiszt szabadjegyet mutatott fel. Az utalvány Kecskemétre Tede-rauból, Ausztriából érkezett és szabályszerűen volt kiállítva. A szélhámós már Szegeden és más helyütt több mint 4000 koronát vett fel hasonló módon. Amikor a kecskeméti rendőrség letartóztatta, a pénzt hiány nélkül megtalálta a csaló lakásán, a Royal-szállóban. A csaló Dedits Árpád 25 éves, nős, dunaszerdahelyi pósta-tiszt és most két heti szabadságon van. Az ügyészséghez kísérték.

Isten büntetése.

MÁRAMAROSSZIGET. Perl Fischernek, a petrovai véres póstarablás egyik börtönben ülő részesének, Jankel nevű tizenhétéves fia, minap este a szénapadlásra ment aludni. Az álm hamar elnyomta úgy, hogy a gyertyát elfújni nem volt ideje. A gyertyától lángot fogott a széna, amelytől aztán viszont csakhamar lángba borult az egész padlás. Mikor a fiú felébredt, már nem volt menekvés. A lángok mindenütt utját állták menekülésének. Mire a tüzet észrevették és el tudták fojtani, holtan, majdnem szénné égve találták. Mikor a börtönben ülő atyjának a borzalmas szerencsétlenséget hírül vitték, ily szavakra fakadt: Tudtam, hogy így lesz, ez Isten büntetése. Életet életért!

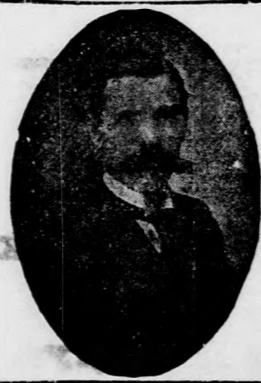
Egy örült rémtette.

POZSONY. Az itteni állami tébolydában

RIZSÁK JÁNOS

passaici pénzküldő budapesti irodája
IV. Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSÁK MIHÁLY.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

**Magyar pénzküldő és váltó intézete
127-2 IK UTCA, PASSAIC, N. J.**

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítettnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK:

**ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.**

rémes eset történt. Nehány nap előtt szállították be a kórházba Stierling János kereskedelmi akadémiai tanárt, aki már hosszabb idő óta buskomor volt. A tébolydában Rehaak Rudolf ápolót rendelték melléje, aki éjszakára is együtt maradt Stierlinggel a szobában. Három nap előtt Rehaakot elnyomta az álm s Stierling, akinek érthetetlen módon a zsebében volt kése, felhasította az alvó ápoló hasát. Rehaak rettenetes kiabálásaira az ápolók rohantak be a czellába s azok nyújtották az első segélyt a súlyosan megsebesített Rehaaknak. Stierling azalatt teljesen apatikusan viselte magát, mintha mi sem történt volna. Rehaakot Schmidt doktor kórházi sebészorvos megoperálta, állapota veszélyes, remény van azonban, hogy életben marad. A kórház igazgatója megindította az eljárást annak kiderítésére, hogy hogyan került Stierlinghez a kés. Tamás Lajos főápoló vette át a beteget, akinek a zsebeiben levelek és röpiratok voltak, ezeket elvette tőle, de a kést nem. Ez a súlyos kötelességmulasztás okozta Rehaaknak vesztét. Dantverek dr. igazgató Tamás főápolót azonnal elbocsájtotta.

Elgázolt állomásfőnök.

SÁTORALJAUJHELY. Luttinger János bodrogkereszturi állomásfőnököt minap délelőtt, midőn a főnöki helyiségből kijött a vágányokra, egy tolató mozdony elgázolta s három kocsi keresztülment rajta. Luttinger szörnyethalt.

Kazánrobbanás.

SÁTORALJAUJHELY. Az első sátoral-jaujhegyi petróleumfinomító részvénytársaság gyártelepén könnyen végzetessé válható kazánrobbanás történt, melynek a nagy, egyelőre kiszámíthatatlan káron kívül sérültjei is vannak. Ki nem derített okból az egyik kazán, mely 36 hektoliter ürtartalmu, felrobbant s a robbanás ereje oly erős volt, hogy a 25 métermázsás kazánt mintegy 150 méternyire a gyár körül elterülő szántóföldre dobta ki.

Hivatalban fizet hamis pénzzel.

SOPRON. Lágler Tamás bánfalvi koresmáros a minap tánczengedélyt kért a soproni főszolgabírótól és midőn a szokásos díjat kifizette, kitűnt, hogy a pénz között két hamis koronás van. A felfedezéstől természetesen ő volt legjobban megijedve, mert nem is sejtette, hogy hamis pénzt hord magánál. Azonnal jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, hogy kiderítsék, hogyan került hozzá a hamis pénz.

Eszterházy herceget perlik.

SOPRON. Csepregi Ignác ozorai lakos és néhány társa hosszú idők óta ismereteseke arról, hogy az Eszterházy uradalmak egyik részéhez igényt formálnak. Vannak némi

írásaik is, régi oklevelek nem hiteles másolatai, melyek már sok hivatalt bejártak, de hitelre alig találtak. A megyei közigazgatásnak valóságos rémei voltak ezek az iratok, a melyek nyomán egyik vizsgálat után a másik ejtetett meg, természetesen eredmény nélkül, legalább Csepregiekre vonatkozólag. Legutóbb a földmivélsügyi miniszteriumhoz fordultak Csepregiek azzal a kérelemmel, hogy az Eszterházy uradalmakból őket, illető földeket adassa ki nekik. A miniszter persze vizsgálatot rendelt s miután a jogigény alaptalannak találtatott, a miniszter a panaszt, mint közizgatási eljárásra alkalmatlant, elutasította. Forduljanak a panaszosok igényeikkel a polgári bírósághoz. Az majd hoz a régi irások alapján jogerős határozatot.

Botrányos temetés.

SZABADKA. Gálffy István földbirtokos temetésén az a különös dolog történt, hogy a szertartást végző Takács Gáspár káplán utközben váratlanul levetette a karinget és se szó, se beszéd, elfutott a temetésről. — Az elhalt fia és vejei, tíz fiatalember, érthető felháborodásukban Takács káplánt meg akarták verni és csak a temetésen volt polgároknak köszönhető, hogy nagyobb botrány nem történt. Gálffyk azt adják elő, hogy ők 37 koronáért alkudták ki, hogy a temetési menet mely utcákon haladjon, de a káplán a rövidebb uton akart menni. Az elhalt fia kérelték a papot, hogy ne szégyenítse meg őket, de ez hajthatatlan maradt és amikor látta, hogy a halottas kocsi nem az általa megjelölt irányban halad, az ut közepén ott hagyta a temetést. A gyászmenet a temetőbe érve a nyitott sírbolt előtt több mint félóraig volt kénytelen várni, míg a család néhány tagja egy másik káplánt nem hozott a plébániáról, aki beszentelte a koporsót. Takács káplánt a család feljelenti az érseki hatóságnál.

RAJCS ZOLTÁN úr

Canadában és az Egyesült Államokban utazik a Bevándorló érdekében. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Rajcs Zoltán urat különösen ajánljuk honfitársaink figyelmébe

REICHMAN TIVADAR úr

képviseli Freelandon és környékén lapunkat. Előfizetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

HA BETEG

és szüksége van megbízható orvoságokra, úgy forduljon bizalommal
ERPF ARTHUR
őhazai okleveles gyógyszerészhez

PITTSBURGHBA

ahol kapható mindennemű hazai gyógyszer és különlegesség, továbbá szépitők és pipere cikkek. Ugy hazai mint itteni receptek pontosan készíttetnek. Póstaí megrendeléseknek pontosan eleget tesznek.

Pontos cím:

LINCOLN PHARMACY
Pittsburg, Pa. — 2307 Forbes street.

LEGJOBB, LEGOLCSÓBB

hazai regény és imakönyvek, hangszerek és kották, valamint mindennemű hazai importált árucikkek FALKENSTEIN SOMÁ-nál szerezhetők be.

— Irjon árjegyzékért. —

FALKENSTEIN SOMA,
a „Bevándorló“ new yorki megbízottja.
314-316 E. 9th St., I. floor. New York.

A VILLÁMVONATON

Bűnügyi regény az amerikai életből.

ELSŐ RÉSZ.

I.

Egy gaztett.

— Istenemre, ez a legvakmerőbb gaztett, amelyről csak hallottam!

Richard Darrel az asztalra dobta a reggeli hírlapot és nagy léptekkel fel s alá kezdte mérgetni a szobát.

Nála ügyesebb titkosrendőr kevés akadt a föld kerekén. A gazemberek félték tőle, mint a tüztől. Éles szemét, rettenthetetlenségét és fáradhatatlanságát mindenki ismerte.

Csinos huga, Nelly, ki feltűnően hasonlított reá, csudálkozva nézett fel a varrásáról, mikor bátyja e felkiáltását hallotta.

— Mi az, Dick? — kérdezte kíváncsian. — Mi történt?

— Rablás, még pedig vasuton.

— Borzasztó! — viszonzá a fiatal leány, halkán felsóhajtva. — No akkor ezen a héten keveset látok, tudom. Mert amint valami gaztetről hallasz, lótsz-futsz s nem igen jössz haza. Oh, ha tudnád, Dick, mennyire reszketek mindig érted! Hátha valami bajod esik?

— Te kis bohó! — felelte Darrel és nevetve rázta meg fejét. — Hogy lehet így félni! Nem nekem esik bajom, hanem a gazembereknek, akiket meghajszolunk egy kissé, azután nyakonesipünk. A legutóbb ugyan nem sikerült ez a nyakonesipés, mert Osborne kapitány gyilkosát még mindig nem tudtuk felfedezni. Lehet, hogy ezuttal ugyanaz követte el a gaztettet.

— Rablás a vasuton, ezt mondtad?

— Sőt ennél is rosszabb: rablógyilkosság! A gazemberek megtámadták a pósthivatalnokot és elraboltak harmincezer dollárt!

— Irtóztató!

— Hallatlan vakmerőség! Tudom, talpon terem az egész rendőség!

— Tudod a meggyilkoltak nevét? — kérdezte Nelly némi szünet után.

— Tudom. Szegény Arnoldot pusztították el.

Nelly ijedten ugrott fel.

— Mit, Arnoldot! — kiáltotta. — Ez mégis csak gyalázat! Oh, Dick, nem is képzeled, mennyire sajnálom szegényt. Arnold jó barátunk volt s oly hűségesen látta el hivatalát. Épp meg akartalak kérni, hogy e héten maradj nálam, de hát most okvetlen menned kell.

— Bizony kell! — felelte Darrel és megvilantak a szemei. — Nem fogok nyugodni, míg ki nem kutatom az aljas gazembert, aki megölte az én jó Arnold barátomat.

Még mialatt beszélt, az ajtó megnyílt és egy negyven-negyvenöt évesnek látszó, fekete hajú és fekete szakállú ember lépett be.

— Nem zavarom? — kérdezte a küszöbön megállva.

— Oh, dehogya, kedves Elliston. Mindig szívesen látjuk, — felelte Darrel, kezét feléje nyujtva.

Alaposan megrázta a feléje nyujtott kezét, aztán néhány köszöntő szóval Nellyhez fordult. Ugy látszik, jó barátságban van a két testvérrrel.

— Olvasott már a szenzációs gyilkosság-

ról? — kérdezte Elliston az asztalon heverő újságokra mutatva.

— Igen, — bólintott Dick. — gyalázatos egy vakmerőség.

— És vajjon ki fogják-e deríteni a gyilkost? — veté közbe Nelly.

— Bizonyára, ha az ön bátyja veszi kezébe a dolgot, Nelly kisasszony. De remélem, hogy nem teszi meg!

— Miért? — pattant fel Dick.

— Hm, barátom, ez veszedelmes...

Darrel kacagással szakította félbe.

— Ej, ej, Harper Elliston, hát olyan roszul ismer engem, hogy azt hiszi, visszariadok holmi apró-cseprő veszedelemtől?

— Nem, nem, de ezuttal másként van a dolog, mint különben. Azt beszélnek, hogy négy embernek is van része a gyilkosságban és mind a négyen egy veszedelmes bandának tagjai. Nem riadnak vissza semmitől. Bizza hát, Dick, a nyomozást a chicagói és st. louis-i rendőrségre. Igazán sajnálnám, ha ön e gazoknak áldozatul esnék!

— Ugy látszik, Elliston, nem tudja, hogy a meggyilkolt testi-lelki jó barátom volt.

— Nem, ezt nem tudtam.

— No látja, Elliston, már csak ezért is csufság volna tőlem, ha nem tennék meg mindent, hogy Arnold gyilkosai elnyerjék méltó büntetésüket. És ha valamit a fejembe veszek, akkor hiába fenyeget bármi veszedelem, én végre is hajtom.

— No, no, csak ne olyan hevesen! — jegyezte meg Elliston. — Majd én gondoskodom, hogy a chicagói rendőség legmegbízhatóbb emberét küldje ki.

— És én addig itt összetett kezekkel várjak! — volt Darrel boszus válasza.

— Akkor le kell tennem a fegyvert, — szólt Elliston erőltetett nevetéssel.

Nem is beszélt tovább, hanem, miután néhány percig még elcsevegett Nellyvel, elkísérte Dicket a vasuti állomásra, mivel a titkosrendőr Chicagoba akart utazni, hogy a meggyilkoltnak tetemét megtekintse.

A két órai utazás alatt a titkosrendőr még egyszer alaposan elolvasta a hírlap tudósítását a gyilkosságról.

A vonat, melyen a gyilkosságot elköveték, tizkor hagyta el Chicagot és egy órakerobogott be egy állomásra, ahol a tettet felfedezték. A pósthivatalnokot szétzuzott fejjel, irtózatosan szétrombolt testtel találták. A gyilkos nem hagyott hátra semmiféle nyomot. De mikor a halottnak görcsösen öklöbe fogott kezét megvizsgálták, egy eszmó vörös hajszál volt benne.

Chicagoba érve Darrel engedélyt kért, hogy bemehessen a halottas-kamrába, hol szomorú véget ért barátjának teteme nyugodott.

A halott fölé hajolt, hogy kivegye a kezéből a vörös hajszomónak néhány szálát, mert

remélte, hogy ennek a gyilkos kinyomozásánál még hasznát veheti. Ezenkívül egy érdekes felfedezést tett, melyet egyelőre — így határozta el — titokban fog tartani.

Épp mikor el akarta hagyni a halottas kamrát, egy kezét érzett a karján.

— Ön titkosrendőr? — kérdezte mögötte egy hang.

Darrel hirtelen hátrafordult s egy szakálltalan, gyerekképi fiézkót látott.

— Mit keres itt? — kérdezte Darrel elég nyersen.

— Egy fontos dolgot szeretnék közölni önnel.

Gross Ede

Brandler L.

Yorkville Boulevard

előkelő magyar kávéház a felsővárosban

1393 MÁSODIK AVENUE

a 72. és 73. utcák között

Tulajdonosok:

GROSS EDE és BRANDLER L.

MINDEN NAP CZIGÁNYZENE

Kitünő magyar ételek és jó italok

Pontos kiszolgálás

POMPÁS BILLIARD ASZTALOK

WARADY LAJOS

Hazai peres, — katonai ügyek pontos elintézése.

Pénzküldés az ó-hazába.

As összes hajóvonalak képviselője.

HÁZAK VÉTELE S ELADÁSA.

magyar közjegyző

449 S. BROAD ST.,

TRENTON, N. J.

DEUTSCH TESTVEREK

BANKHÁZA

317 East Houston st., NEW YORK.

Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.

Pénzküldemények továbbítására az ó-hazába a legmegbízhatóbb cég.

KÖZJEGYZŐI HIVATAL.

Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kihatatala és hazaszállítása.

Levélczím:

DEUTSCH BROS.,

317 East Houston st., NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ

RUDNER és ROTH, tulajdonosok

NEW YORK 145 Második Avenue, a kilencedik utca sarkán.

Kitünő ételek és italok

A Magyaroknak Kedvenc találkozási helye

Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene

— Jó, hát beszéljen!
 — De előbb tudnom kell, hogy ön, uram, titkosrendőr-e?
 — Az vagyok!
 — Erről a szegény emberről van szó, aki itt fekszik, — kezdte el a ficzkó félénken. — Az én nevem Bill Watson és egy vonaton szolgáltam Arnolddal. Meghallgat, hogy mit akarok elmondani?

II.

Elesipve.

— Hogy meg akarom-e hallgatni? — vizsonzá Richard Darrel a ficzkó kérdésére, miközben a fiut tetőtől-talpig végigmérte. — Hogyne hallgatnám meg. Jöjjön, menjünk olyan helyre, ahol zavartalanul beszélhetünk.

Végigsiettek az utcán és egy korezmába mentek, amely ez időben meglehetősen üres volt.

— Oh, én sokat tudok, mert én voltam, aki szegény Arnoldot megtaláltam. Sőt láttam azt is, amikor a gazemberek elvitték a pénzt. Hárman voltak.

— Valamennyi álarozót viselt, így persze nem láthattam, hogy kicsodák, de azt hiszem, hogy Chicagoból valók.

— Miből hiszi ezt?

— Mert az előtte való napon éppen ilyen három alakot láttam együtt. Sőt merném állítani, hogy Skinny volt a főzinkos.

— Csakugyan?

— Igen. És azért jól tenné, titkosrendőr ur, ha szemmel tartaná.

— Többet nem tud? — kérdezte Darrel, nem ügyelve a fiu iménti szavaira.

— Oh nem, még többet tudok, — vizsonzá Bill Watson, de bizalmatlan hangon még hozzáfűzte:

— De csakugyan titkosrendőr ön, mondja?

Darrel kissé felemelte kabátja gallérját s egy ezüst csillag látszott ki alóla.

— Jól van, — bólintgatott Watson, felismervén a titkosrendőrök jelét. — Nos, én azt hiszem, hogy Yve Skinny az az ember, akit ön keres. Ha akarja, elvezetem Skinny lakására. Ott bizonyára ráakad egy s más nyomra.

Darrel nem felelt. Semmikép sem hitte el kereken, amit a ficzkó mondott, viszont gyanus volt neki, hogy ez a ficzkó mennyire érdeklődik az ügy iránt.

— Na, eljön velem a Webbs-utcába? — kérdezte Bill Watson még egyszer.

— Most nem!

— Hát mikor?

— Ma este újra eljövök ide és akkor megmondok, hogy mikor van rá időm.

— Jó, de biztosan eljőjjön.

— Feltétlenül!

Darrel felállott és távozott. Nem vette észre, hogy e közben Bill Watsonnak az

imént barátságos, derült ábrázata milyen haragos és sötét lett.

— Csak menj, Richard Darrel, — mormolta a ficzkó. — Ravaszabb vagyok én, mint gondold! Azt hiszed, nem vettem észre, hogy nem bízol bennem? Csak azt csudálom, hogy nem ismerted fel azt a szegény ficzkót, akit öt év előtt pénzhamisításért börtönbe juttattál! De én nem feledlek el és még visszafizetem neked a kölesönt!

Watson didergett vékony öltözetében.

Gyors léptekkel haladt a szegényebb városrész felé, amelynek szűk, girbe-gurba sikátoraiiban olyan jól eligazodott.

Végül ráakadt a házra, ahová törekedett. Jelentéktelen, ócska kis épület volt.

Megállt a ház küszöblépcsőjén, hallgatódzott, aztán benyitott egy szegényes, kis szobába. A keskeny asztalnál egy kopott ruhájú asszony ült. Régen meghaladta már az ifjuskort, de ránczos arcán is meglátszott, hogy valaha igen esinos lehetett.

— Hé, Skarlet anyó, magad vagy? — kérdezte Bill Watson, amint a szobába lépett.

— Mint rendesen.

— Hát Nick és Sam hol vannak?

— Nem tudom!

— Nem voltak ma itt?

— Három nap óta nem!

— Furesa!

— Nekem nem furesa. Valószínűleg az országban szerteszét kóborolnak és mindenféle csínyeket követnek el. Szeretném, ha elszakadnál tőlük és jóra való, becsületes élethez fognál.

Bill Watson gunyosan felkaczagott:

— Ej, ej, Mártha néném, micsoda ötleteid vannak! Mintha a te öcséd urad tudna valami rosztat csinálni. Hát nem vagyok mintaképe a tökéletességnek? Most a vasutnál dolgozom és Isten tudja mióta nem volt egy garas sem, amit nem becsülettel szereztem. Hé, Skarlet anyó, hallottál-e már arról a gyilkosságról, melyet a múlt éjjel követtek el a villámvonaton? Az újságok tele vannak vele.

— Nem hallottam róla semmit.

— No, akkor elmondok gyorsan.

És Bill leült az asztal mellé s röviden elbeszélte a szenzációs gyilkosságot.

Mikor befejezte, Skarlet anyó a szemei közé nézett a ficzkónak és így szólt:

— Remélem, hogy hozzád nincs semmi köze a gázságnak?

— Dehogyan nincs! — felelte Bill gyorsan.

— Hiszen én Arnolddal egy waggonban voltam, sőt az egyik rabló az én mellemnek szegte a pisztolyát és fenyegetett, hogy lelő, ha megmukkanok. Képzelted, hogy nem mukkantam meg.

— Nagy zajt csap ez a história! — jegyzte meg Skarlet anyó. — És ha a rendőség megfogja a gazokat, rossz dolguk lesz, tudom Istenem!

— De nem hagyják azok ám magukat megfogni!

— Bizonyosan tudod?

— De tudom ám!... Én....

Hirtelen elakadt a szava és elpirult.

Skarlet anyó ezt észrevette. Kezét Bill karjára tette és komolyan az arcába nézett.

— Bill, mondd meg őszintén, tudod, hogy ki követte el a gyilkosságot?

— Ugyan, hagyj békében, — dörmögte Bill Watson. — Csak nem akarod, hogy apáczává legyek? Mert olyan képet vágsz. Nem tudom, hogy kik voltak a gazemberek. De egy másik érdekes hírt tudok: Richard Darrel vállalta magára a nyomozást és most itt van Chicagóban.

— Richard Darrel! — pattant fel Mártha asszony.

— Bizony ő!

Az asszony arca haragosra húzódott

BEJCZY SÁNDOR

delrayi bankja a legrégebb Michigan államban. Pénzt küld biztos felelősség mellett. Kajójegyek eredeti áron minden vonalra. Fényes szalónüzletében vidéki honfitársak is kellemes otthont találnak.

Czím: ALEX BEJCZY, 2112 River st., DELRAY, Mich., SAJÁT HÁZÁBAN.

VESZÉLYBEN FORGÓ KÖVETELÉSEKET

az Egyesült Államok minden területén legbiztosabban kollektál

Sarver & Ames

jó hírű amerikai irodája, ahova bizalommal fordulhatnak a magyarok is s ahol magyar nyelvű megkereséseket is elintéznek.

PARK BUILDING, PITTSBURG, PA. (3-ik emelet)

EURÓPAI GYÓGYINTÉZET.

Bármily régi betegségben is szenved s ha orvosai ez ideig hiába gyógykezelték, forduljon bizalommal hozzánk. A mi európai gyógyintézetünkben mindenféle betegségek gyorsan és sikeresen kezelhetnek.

ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

Redelő-órak hétköznapon reggel 9 órától esti 8 óráig, ünneppnap délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

EUROPEAN MEDICAL INSTITUTE
402 GRAND ST. — PITTSBURG, PA.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!

Dr. BOTTLIK LAJOS

BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR

volt csász. és kir. katonaoorvos, a magyar kir. posta-, távirtda és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa

Jelenleg chicagói kórházi igazgató-főorvos, konzulátusi orvos, a legkülönbélebb és legsúlyosabb betegségeket a legtudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol.

Dr. LOUIS BOTTLIK

420 SO. HALSTEAD STREET. — Telephone Monroe 1116. — CHICAGO, ILL.

— Richard Darrel! — kiáltotta gyűlölettel. — Oh, ez a sátán! Sose fogom elfelejteni, hogy mit tett velem. Nem emlékezel, Bill, a szegény nagybátyád sorsára.

— Hogyne! Nyomorultul börtönbe juttott. Richard Darrel volt az oka. Elhiszem, hogy gyűlölöd, Mártha néni, de nem annyira, mint én. Meg fog lakolni azért, hogy nekem öt esztendei feyházat szerzett!

— És most itt van Chicagóban?

— Egy óra előtt együtt voltam vele.

— Minek jött ide?

— Hát a gyilkosság végett!

— És te láttad és beszéltél vele?

— Igen.

— Nem ismert fel?

— Nem. És a legeredetibb a dologban az, hogy ma este újra találkozni fogok vele. No, Skarlet anyó, örülhetsz, — és Bill diadalmasan dörzsölgette kezét — sokkal előbb, mint gondolnád, előtted fog állni az az ember, aki Dániel bácsit, a férjedet tönkretett és azt tehetsz vele, amit csak akarsz.

— Amit akarok? — ismételte Skarlet anyó villámló szemekkel.

— Igen.

— Akkor meg fog halni.

— Helyes, Mártha néni. Ez legalább okos beszéd. Ha Nick és Sam jönnek, mondd meg nekik, hogy készülődjenek a vendég fogadtatására.

A megbeszélte időben Bill Watson megjelent a korezmában, ahová Darrel rendelte. De nem látta sehol a titkosrendőrt.

— Pedig már itt kellene lennie, — mormolta félig hangosan. — És Richard Darrel pontos szokott lenni.

— Bizony pontos, Martin Skidway barátom!

Mintha villám csapott volna a ficzkóra, úgy megriadt e szavak hallatára. Hátrafordul és Darrel szigorú arcát látja.

The Friedman Print
215 BOWERY NEW YORK
Elvállalja alapszabályok s mindenemű nyomtatványok elkészítését. Kétünően felszerelt magyar nyomda.
A „BEVÁNDORLÓ”-T ITT KÉSZITIK.
Elv: csinos kiállítás olcsó árak mellett.

Ami Kedvelt Bankárunk

JOS. TOMCSÁNYI

Homestead, Pa. Duquesne, Pa.

ÖT NAP A CSENDES VIZEN
**NEW YORKBÓL
NEW ORLEANSBA**
A Southern Pacific Útján
Személyszállító hajók

NEW YORKBÓL MINDEN
SZERDÁN DÉLBEN INDULNAK.

New Orleansban kapcsolatunk van az összes vasutakkal minden helyhez

Louisianában, Texasban, New Mexicóban, Arizonában és Californiában

Kérdésköszönet New York, Broadway 1 vagy 349 szám alatt

A BEVÁNDORLÓ

I. BOSS
111 SECOND STREET — — — PASSAIC, N. J.
Mindenféle szivarok és dohányok importálójak.
KÜLÖNÖSEN JÓ A KOSSUTH ÉS GRÓF
BATTHYANYI DOHÁNY
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is

CHARLES R. KEAR

HARRY F. POTTER

elnök

pénztárnok

ELSŐ NEMZETI BANK

First National Bank

MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuylkill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000,00

Tartalékalap és szét nem

osztott nyereség..... \$75,000,00

Elfogad pénzbetéteket és a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstautalvány útján eszközöl.

THE "STATE BANK"

AZ ÁLLAM BANKJA.

378 Grand Street, New York City.

Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros

Voorhis O. I., alpenztáros Kneisel János.

Tőke, felesleg, nyereség több mint \$1.000.000
Betétek több mint 15.000.000

Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.

Hajójegyek minden vonalra kaphatók.

KÉPVISELŐINK.

A Bevándorlót a következő urak képviselik a következő helyeken olyképp, hogy előfizetési díjakat felvehetnek és nevünkben nyugtázhatnak:

Krupcsinszky Adolf ur ..... Elizabethport, N. J.
Makray Jenő ur ..... South River, N. J.
Panykó István ur ..... New Brunswick, N. J.
Perbeth Ferencz ur ..... Union City, Conn.
Getsy János ur ..... Torrington, Conn.
Sághy József ur ..... Wells Creek, Pa.
Torhán János ur ..... Yonkers, N. Y.

A PITTSBURGI FIOKIRODA
KÉPVISELŐI:

Friedl Lambert ur ..... Steubenville, O.
Kováts Arthur ur ..... Pittsburg, Pa.
Finkelstein I. ur ..... Homestead, Pa.
Samu György ur ..... So. Sharon, Pa.
Andrejkevits Béla ur ..... Pittsburg, Pa.
NEVADA KÁROLY ur
utazó képviselő Pennsylvania államban.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétel czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.

Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.

Kiss Emil, 104—2nd Ave., New York.

Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 317 Houston street, New York.

Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.

Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. Hendler, successor to A. Hendler Sen. & Co. Cassandra.

Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakon az ó-hazába és az ó-hazából sehol olcsóbban nem kaphatók.

First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alaptőke \$50,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

Róth József és Fiai, a monongahela völgynek legregibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust street sarkán, McKeesport, Pa.

Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegy eladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzultációs hitelesítést beszerzik. Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hitel Társulat, Duquesne.

Alaptőke és fölösleg 175.000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesei magyarok. Félét két százalékot csekk számlára, 4 százalékot betét számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda.

Klein Jakab, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegy elárúsító. Kihit közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.

MICHIGAN ÁLLAM.

The People's Savings Bank, A nép takarékos bankja, Detroit.

Alapított 1871, tőke \$500,000, fölösleg \$350,000, takarékosbetétek 11,000,000. M. W. O'Brien elnök, F. A. Schulte alelnök, Geo. E. Lawson pénztáros, J. R. Bodde segédpénztáros, R. W. Smylie ellenőr, J. T. Keena jogtanácsos. Fióküzlet Gratiot Ave., üzletvezető Ino. N. Wolfschlagler.

MISSOURI ÁLLAM.

The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok truszt társasága, Bonne Terre. Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ÁLLAM.

Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland.

WISCONSIN ÁLLAM.

Merchants and Savings Bank. Kereskedelmi és takarékos bank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékosbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

Rizák János, 128 Second street, Passaic.
The People's Bank & Trust Company, 185 Main Ave. Passaic.

Népbank és truszt társaság. Elfogad betéteket és kamatokat fizet utánuk. Csekkontókat nyit. Tőke és fölösleg 330,000.00 dollár.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapesten, V. Urm-uvar 21. szám alatt van. A főkonzul személyi ügynépszerűségének irodája: Fiume, Andrássy ut 21. Magyar amerikaiak, akik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.